

ΤΜΗΜΑ ΑΡΧΕΙΟΝΟΜΙΑΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΚΑΙ ΜΟΥΣΕΙΟΛΟΓΙΑΣ
ΙΟΝΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ

**Μουσειολογική Μελέτη, Μουσείο ΕΡΤ Κέρκυρας:
Δημιουργία και Προοπτικές**

Πτυχιακή Εργασία της φοιτήτριας
Αναστασίας Μαδεμλή

Επιβλέπων Καθηγητής
Επίκουρος Καθηγητής Μουσειολογίας
Σταύρος Βλίζος

Κέρκυρα, Σεπτέμβριος 2019

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Ευχαριστώ θερμά τον καθηγητή μου, Σταύρο Βλίζο, για την εμπιστοσύνη που μου έδειξε, αναθέτοντας μου την εκπόνηση της παρούσας μελέτης καθώς και για την ενθάρρυνση καθ' όλη τη διάρκεια των σπουδών μου. Αποτέλεσε ορμητήριο ενασχόλησης με τη μουσειολογία.

Ευχαριστώ, όλους τους εργαζόμενους της ΕΡΤ Κέρκυρας, για την εμπιστοσύνη και την φροντίδα, όλο το διάστημα των εργασιών μου, εντός και εκτός του σταθμού. Τον τέως προϊστάμενο σταθμού ΕΡΤ Κέρκυρας Γιάννη Ανδριώτη, την νυν προϊσταμένη σταθμού ΕΡΤ Κέρκυρας Έλσα - Μαρία Δολιανίτη. Τον τεχνικό προϊστάμενο, Αλέξανδρο Αγάθο και τους τεχνικούς Κωνσταντίνο Κατσούλη και Παναγιώτη Κίτσο, για τις πληροφορίες που μου παρείχαν για τη κατανόηση λειτουργίας του ραδιοφώνου. Την Ελένη Παπαϊωάννου και τέλος, τον Γιώργο Χατζάβαλο, για το πολύτιμο αντίγραφο χειρόγραφο του πατέρα του, Θεοφάνη Χατζάβαλου, που μου χάρισε, ως βασικό τεκμήριο για την μελέτη μου.

Ευχαριστώ, τον Φωτογράφο, Σάββα Αβραμίδα για την φωτογραφική τεκμηρίωση που πρόσφερε με επαγγελματισμό και για τη διάθεση για βοήθεια.

Ευχαριστώ, τον Μουσειολόγο - Μουσειογράφο Στέλιο Πλάκα, ως εισηγητή στα σεμινάρια Μουσειολογίας “ Culture Webinars” για το πολύτιμο υλικό βιβλιογραφίας καθώς και για την όρεξή του για την Μουσειολογία.

Ευχαριστώ την Αρχιτέκτονα, Έλλη Παπαραζή για την δημιουργία σχεδίων και για βοήθεια σε ζητήματα μελέτης του χώρου.

Τέλος, δε θα μπορούσα να παραλείψω την οικογένεια μου. Τους ευχαριστώ που με στήριξαν με κάθε δυνατό τρόπο να ολοκληρώσω τις σπουδές, με τέτοιο τρόπο ώστε να τις αγαπήσω και να νιώθω πλέον έτοιμη να επιτελέσω το σκοπό της Μουσειολόγου.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Τα εκθέματα της συλλογής του ραδιοφωνικού σταθμού ΕΡΤ Κέρκυρας είναι μηχανήματα και εξαρτήματα που χρησιμοποιήθηκαν στον εξοπλισμό του σταθμού και οι τεχνολογικές εξελίξεις τα οδήγησαν σε αχρησία και αντικατάσταση. Αποτελούν ενθύμια μίας εποχής όπου το ραδιόφωνο κυριαρχούσε σαν μέσο ενημέρωσης και οι ακροατές βίωναν σημαντικά γεγονότα και καταστάσεις μέσα από τις φωνές των εκφωνητών. Διατηρώντας ως χώρο έκθεσης τις δύο αίθουσες που σήμερα φιλοξενείται η συλλογή και με περιορισμένη δυνατότητα αλλαγών πραγματοποιείται μία πρώτη μουσειολογική μελέτη. Προτείνεται ο εμπλουτισμός της συλλογής με φωτογραφικό και ηχητικό υλικό από το αρχείο του σταθμού, η μερική ανακατάταξη των αντικειμένων και η αναβάθμιση των συνθηκών συντήρησης και η προσπάθεια εξασφάλισης ωφέλιμου χώρου στις παρούσες αίθουσες και στους συγκοινωνούντες διαδρόμους.

ΛΕΞΕΙΣ ΚΛΕΙΔΙΑ

μουσείο, μουσειολογική μελέτη, μουσειογραφία, ΕΡΤ Α.Ε., ΕΡΤ Κέρκυρας, ραδιόφωνο

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΕΡΙΛΗΨΗ	2
ΛΕΞΕΙΣ ΚΛΕΙΔΙΑ	2
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	4
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1 - Ο ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ	
1.1 ΕΡΤ Α.Ε.	6
1.2 ΕΡΤ Κέρκυρας	8
1.3 ΕΡΤ ΚΕΡΚΥΡΑΣ - ΤΟ ΚΤΗΡΙΟ	11
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 - ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΜΟΥΣΕΙΟΥ	11
2.1 Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΟΥ ΜΟΥΣΕΙΟΥ – ΧΡΗΣΙΜΟΙ ΟΡΙΣΜΟΙ	13
2.2 ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΣ ΡΟΛΟΣ ΜΟΥΣΕΙΟΥ	14
2.3 Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΟΥ ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΟΥ ΣΤΑΘΜΟΥ ΚΕΡΚΥΡΑΣ	16
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 - ΜΟΥΣΕΙΟΛΟΓΙΚΗ ΜΕΛΕΤΗ	
3.1 ΝΟΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΕΚΘΕΜΑΤΩΝ- ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ	21
3.2 ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ ΜΟΥΣΕΙΑΚΗΣ ΣΥΛΛΟΓΗΣ	24
3.3 ΜΟΥΣΕΙΑΚΟ ΣΕΝΑΡΙΟ	29
3.4 Η ΕΜΠΕΙΡΙΑ ΤΟΥ ΚΟΙΝΟΥ	33
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4 - ΜΟΥΣΕΙΟΓΡΑΦΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ	
4.1 ΒΑΣΙΚΟΙ ΤΥΠΟΙ ΕΚΘΕΣΕΩΝ	36
4.2 ΣΤΑΔΙΑ ΕΤΟΙΜΑΣΙΑΣ ΕΝΟΣ ΜΟΥΣΕΙΟΥ ΚΑΙ ΜΙΑΣ ΕΚΘΕΣΗΣ	36
4.3 ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΜΟΥΣΕΙΟΥ ΕΡΤ ΚΕΡΚΥΡΑΣ	40
4.4 ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΣΤΟ ΧΩΡΟ	46
4.5 ΣΤΟΧΟΙ – ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ	48
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	50
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ	52
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	62

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η παρούσα εργασία έχει ως θέμα τη μουσειολογική μελέτη του ραδιοφωνικού σταθμού της ΕΡΑ Κέρκυρας. Μελετά την ύπαρξη της Ελληνικής Ραδιοφωνίας Τηλεόρασης, και συγκεκριμένα στο περιφερειακό σταθμό της στη Κέρκυρα, με σκοπό την δημιουργία ενός εκθεσιακού χώρου στις υπάρχουσες εγκαταστάσεις του σταθμού της Κέρκυρας. Αποτελείται από τέσσερα κεφάλαια.

Στο πρώτο κεφάλαιο καταγράφονται ορισμένα ιστορικά στοιχεία για την Ελληνική Ραδιοφωνία Τηλεόραση (ΕΡΤ) και επισημαίνεται ότι αποτέλεσε ισχυρή δύναμη διαμόρφωσης της κοινής γνώμης με ευρεία αποδοχή. Αναφέρεται η χρονολογική εξέλιξη του οργανισμού, και οι συστάσεις που είχε. Στη συνέχεια, αναφέρεται η γεωγραφική θέση της ΕΡΤ Κέρκυρας, οι λόγοι που οδήγησαν στη δημιουργία της, η αρχική εμφάνιση του κτηρίου και οι μεταβολές που υπέστη από τότε μέχρι σήμερα, όπως προσθήκες νέων αιθουσών.

Το δεύτερο κεφάλαιο αποτελείται από μία σύντομη καταγραφή των αντικειμένων που θα αποτελέσουν τη συλλογή προς διαχείριση. Πρόκειται για μέρος του εξοπλισμού του ραδιοφωνικού σταθμού που σταδιακά αντικαταστάθηκε, αποθηκεύτηκε και κάποια στιγμή, με πρωτοβουλία των εργαζομένων, εκτέθηκε σε δύο αίθουσες που βρίσκονται στην είσοδο του κτηρίου.

Στο τρίτο κεφάλαιο, αρχικά γίνεται μία προσπάθεια να νοηματοδοτηθεί η συλλογή, να προσεγγιστεί η τεχνολογική, πολιτισμική, κοινωνική και εκπαιδευτική αξία τους. Είναι εκθέματα τεχνολογικής φύσεως, που κατά την αγορά τους χαρακτηρίζονται από υψηλή ποιότητα και χρηματική αξία. Τα περισσότερα είναι ακόμη και σήμερα λειτουργικά. Στη συνέχεια, εξηγείται η διαδικασία-πορεία εκπομπής και λήψης ενός ραδιοφωνικού σήματος και διευκρινίζεται ότι το νέο μουσείο του σταθμού της ΕΡΤ Κέρκυρας θα στοχεύει στο να εξηγήσει στο κοινό, με απλό και κατανοητό τρόπο την πορεία αυτή. Η έκθεση θα έχει θεματικό, γραμμικό χαρακτήρα.

Στο τέταρτο και τελευταίο κεφάλαιο, εξετάζονται οι χώροι που μπορούν να διατεθούν, δίνονται οι κατόψεις και παρουσιάζονται οι προτάσεις για το νέο σύγχρονο μουσείο. Με δεδομένα ότι, ο χώρος έκθεσης θα είναι περιορισμένος στις παρούσες αίθουσες με μικρές

δυνατότητες εκμετάλλευσης επιπλέον τετραγωνικών μέτρων και αδυναμία μετακίνησης ορισμένων εκθεμάτων λόγω όγκου ή ευαισθησίας, τίθεται η βάση για αναπροσαρμογή της συλλογής. Προτείνεται περιορισμένος αριθμός επεμβάσεων στις αίθουσες, προσθήκη νέων εκθεμάτων και αναδιάταξη των παρόντων, προσθήκη φωτογραφικού και ηχητικού υλικού από τα αρχεία του σταθμού καθώς και προσθήκη περισσότερου πληροφοριακού υλικού.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1 - Ο ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ

1.1 EPT A.E.

Η Ελληνική Ραδιοφωνία Τηλεόραση (ΕΡΤ) είναι ο δημόσιος τηλεοπτικός φορέας της Ελλάδος. Είναι Ανώνυμη Εταιρία (Α.Ε.) δημοσίου χαρακτήρα με οικονομική και διοικητική αυτοτέλεια. Ανήκει στο δημόσιο τομέα και εποπτεύεται από το κράτος. Συστάθηκε το 1975, στις 3 Δεκεμβρίου, με το νόμο 230 ως διάδοχος του Εθνικού Ιδρύματος Ραδιοφωνίας Τηλεοράσεως (ΕΙΡΤ).

Η Ιστορία όμως της Ελληνικής ραδιοφωνίας ξεκινάει περίπου το 1940, λίγο πριν την κατοχή, με τον ραδιοφωνικό σταθμό Αθηνών. Πρόκειται για τον σταθμό που σηματοδότησε το τέλος του ελεύθερου προγράμματος λίγο πριν την είσοδο των Γερμανών στην Αθήνα. Την Ελληνική κρατική ραδιοφωνία, διαχειρίστηκε το Εθνικό Ίδρυμα Ραδιοφωνίας (Ε.Ι.Ρ) που ήταν κρατικός φορέας. Συγκεκριμένα, ιδρύθηκε τον Ιούλιο του 1945, αμέσως μετά τον πόλεμο. Προκάτοχοι του ΕΙΡ ήταν η Υπηρεσία Ραδιοφωνικών Εκπομπών Υ.Ρ.Ε. με λειτουργία, προπολεμικά, 1938-1941 και η Ανώνυμη Εταιρεία Ραδιοφωνικών Εκπομπών (ΑΕΡΕ) που λειτούργησε, κατά τη διάρκεια της κατοχής, 1941-1945. Μετά την Απελευθέρωση, η ΑΕΡΕ θεωρήθηκε δοσιλογικό όργανο και υπήρξε η ανάγκη αντικατάστασής της, ωστόσο με το ξέσπασμα του Εμφυλίου, παραμένει σε λειτουργία, μέχρι το 1945.

Το Εθνικό Ίδρυμα Ραδιοφωνίας ΕΙΡ ήταν ο κρατικός φορέας που διαχειρίστηκε την ελληνική κρατική ραδιοφωνία, πρώην ΑΕΡΕ (κατά τη διάρκεια της κατοχής) και πρώην ΥΡΕ (προπολεμικά), και την κρατική τηλεόραση (στη συνέχεια), ως «Εθνικό Ίδρυμα Ραδιοφωνίας και Τηλεόρασης» (ΕΙΡΤ), από το τέλος του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου μέχρι και το 1987. Κατείχε το αποκλειστικό δικαίωμα εκπομπής, μαζί με την Υπηρεσία Ενημερώσεως Ενόπλων Δυνάμεων (Υ.ΕΝ.Ε.Δ.), έως και το 1987. Η Υ.ΕΝ.Ε.Δ. ήταν ο τηλεοπτικός και ραδιοφωνικός σταθμός των Ενόπλων Δυνάμεων που υπαγόταν στην ευθύνη της Γεωγραφικής Υπηρεσίας Στρατού και το δεύτερο τηλεοπτικό κανάλι που ξεκίνησε στην Ελλάδα. Η πρώτη του εκπομπή έγινε στις 27 Φεβρουαρίου του 1966, τέσσερις μέρες μετά την έναρξη των

τηλεοπτικών εκπομπών του Εθνικού Ιδρύματος Ραδιοφωνίας (ΕΙΡ) και αρχικά ως Τηλεόρασις Ενόπλων Δυνάμεων.

Στα χρόνια του εμφυλίου και του εθνικού διχασμού, το ραδιόφωνο αποτελεί μέσο ενημέρωσης και ψυχαγωγίας. Προκύπτει η ανάγκη αξιοποίησης του και σε περιφερειακό επίπεδο, με αποτέλεσμα το 1946 να ιδρυθεί ο ραδιοφωνικός σταθμός Θεσσαλονίκης εκπέμπει στα μεσαία κύματα (2 KW). Ένα χρόνο αργότερα, δίνεται στην Ελλάδα η άδεια εκπομπής στα βραχέα κύματα και έτσι δημιουργείται στη Αθήνα αντίστοιχη υποδομή ιστών με ισχύ 7,5 KW.

Στις δεκαετίες που ακολούθησαν σημειώθηκε άνοδος του Ελληνικού ραδιοφώνου. Το κράτος ελέγχει απόλυτα την ραδιοφωνική δραστηριότητα όχι μόνο ως προς την εκπομπή αλλά και την λήψη. Συγκεκριμένα έως και την δεκαετία του 1970 γινόταν καταγραφή των συσκευών που υπήρχαν με τους ιδιοκτήτες να πληρώνουν συνδρομή στην κρατική ραδιοφωνία.

Την πρώτη θέση που για δεκαετίες διατηρούσε το ραδιόφωνο στις ενημερωτικές και ψυχαγωγικές προτιμήσεις του κοινού, έρχεται να αντικαταστήσει τηλεόραση για τα επόμενα χρόνια στην Ελλάδα. Το πρώτο τηλεοπτικό σήμα εκπέμπεται στην Αθήνα το 1966. Η εγκατάσταση βέβαια τηλεοπτικών συσκευών εμφανίζεται με αργούς ρυθμούς (λόγο κόστους) και μαζικά εμφανίζεται από την δεκαετία του 1970. Η δικτατορία, η οικονομική δυσχέρεια καθώς και οι αργές τεχνολογικές εξελίξεις της χώρας είναι αίτια που επηρέασαν την εξέλιξη της (Βερνίκος κ.α.,2005,σελ.173)

Σήμερα, η Ε.Ρ.Τ. Α.Ε. λειτουργεί σύμφωνα με τα πρότυπα της Ευρωπαϊκής Ένωσης Δημόσιων Ραδιοτηλεοπτικών Οργανισμών - EBU. Με κοινή απόφαση του Υπουργού Οικονομικών και του αρμόδιου για θέματα Δημόσιας Ραδιοτηλεόρασης, Υπουργού Επικρατείας, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, εγκρίνεται το Καταστατικό της εταιρείας. Αποτελεί ενιαίο φορέα, ο οποίος περιλαμβάνει, με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου, πανελλαδικούς και περιφερειακούς τηλεοπτικούς και ραδιοφωνικούς σταθμούς, μουσικά σύνολα, χορωδία, διαδικτυακούς ιστότοπους, καθώς και έντυπη ή ηλεκτρονική έκδοση περιοδικού. Επιπλέον έχει υπό την επίβλεψή της το κανάλι της Βουλής, μαζί με την Βουλή των Ελλήνων.

Η ΕΡΤ λειτουργεί ένα μεγάλο αριθμό ραδιοφωνικών προγραμμάτων υπό τη διεύθυνση της Ελληνικής Ραδιοφωνίας (κατά κόσμον: ΕΡΑ) η οποία ιδρύθηκε το 1988 και η έδρα της είναι στο Ραδιομέγαρο της ΕΡΤ στην Αγία Παρασκευή, στην Αθήνα.

Στα πλαίσια του προγράμματος ολοκλήρωσης του ραδιοφωνικού δικτύου της χώρας, το ΕΙΡ αποφασίζει την ίδρυση ραδιοφωνικών σταθμών σε διάφορες πόλεις της Ελλάδος. Αιτιατό των παραπάνω είναι και η ύπαρξη του ραδιοφωνικού σταθμού ΕΡΤ Κέρκυρας.

Η πορεία των 62 χρόνων που ολοκληρώνει φέτος η ΕΡΤ, διακόπτεται υπό άσχημες συνθήκες, όταν τον Ιούνιο του 2013, η τότε κυβέρνηση, αποφασίσει το κλείσιμο της. Το “μαύρο” όπως αποκαλείται από το ΜΜΕ, στο σήμα της ΕΡΤ, διαρκεί μέχρι και το Νοέμβριο του ίδιου χρόνου. Ωστόσο, το διάστημα αυτό, μεγάλος αριθμός των απολυμένων εργαζομένων της ΕΡΤ, εξακολουθούν να εκπέμπουν προγράμματα από τις εγκαταστάσεις του φορέα, μεταξύ αυτών και εργαζόμενοι από το ραδιοφωνικό σταθμό της Κέρκυρας.

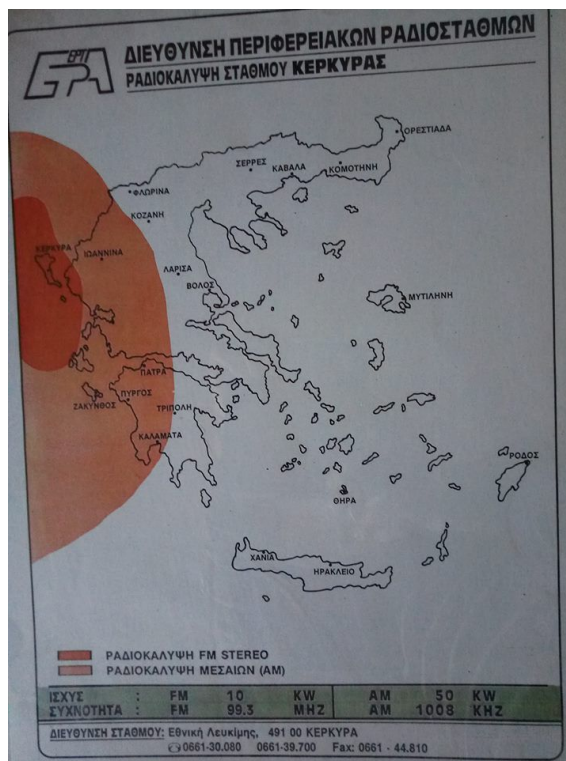

Εικόνα 1, “Εκδηλώσεις συμπάραστασης στους εργαζόμενους της ΕΡΤ Κέρκυρας

1.2 ΕΡΤ Κέρκυρας

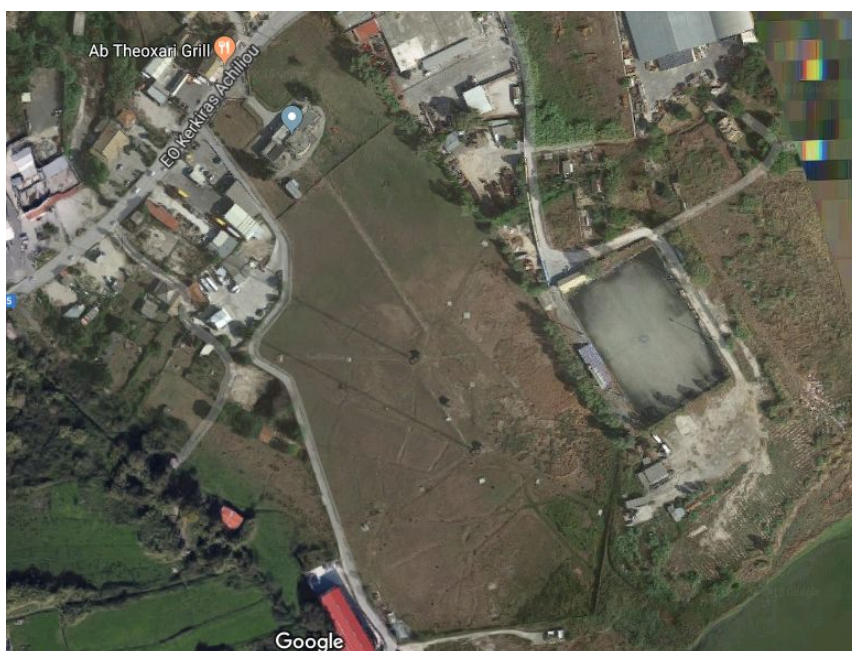
Ο ραδιοφωνικός σταθμός στη Κέρκυρα δημιουργήθηκε εξαιτίας της προβληματικής απευθείας λήψης προγραμμάτων στη Δυτική Ελλάδα (Ήπειρο, Ιόνια Νησιά, Αιτωλοακαρνανία, Δυτ. Πελοπόννησο) από το ραδιοφωνικό σταθμό Αθηνών. Η απόφαση του Εθνικού Ιδρύματος Ραδιοφωνίας (Ε.Ι.Ρ), ήταν να ιδρυθούν τέσσερις ραδιοφωνικοί

σταθμοί σε Ρόδο, Κρήτη, Θράκη και Ιωάννινα ή Κέρκυρα. Λόγω της ύπαρξης του στρατιωτικού ραδιοσταθμού Ενόπλων Δυνάμεων Ηπείρου, ο τέταρτος ραδιοφωνικός σταθμός, τελικά δημιουργείται στην Κέρκυρα.

Εικόνα 2, “Ραδιοκάλυψη Σταθμού ΕΡΤ Κέρκυρας”

Η οικοδόμηση των κτηρίων του ραδιοφωνικού σταθμού, ξεκινάει το 1953. Τρία χρόνια μετά την έναρξη των εργασιών και συγκεκριμένα στις 17 Ιανουαρίου 1956, ο σταθμός υποδέχεται τα πρώτα μηχανήματα του πομπού, μηχανήματα ραδιοθαλάμου και εγκαθίσταται τεχνικό συνεργείο εγκαταστάσεως. Η βρετανική εταιρεία MARCONI, συστήνει δύο υφιστάμενους δίδυμους ιστούς ύψους 149 μέτρων έκαστος, για την εκπομπή σήματος. Ο ραδιοφωνικός σταθμός της Κέρκυρας είναι από τους πρώτους περιφερειακούς σταθμούς του νησιού και από τους πλέον ισχυρούς, καθώς διαθέτει ισχύ 50 KW. Την ίδια ισχύ διαθέτει και το Β' Πρόγραμμα Αθηνών. Αυτό συμβαίνει καθώς εξοπλίζεται με έναν από τους τέσσερις πλωτούς πομπούς που διέθεται η CIA στη Μεσόγειο για εξυπηρέτηση των σκοπών της. Ο πομπός μεταφέρεται από τη Τεγέρη στην Κέρκυρα, στον υπό κατασκευή σταθμό.

Εικόνα 3, “Αεροφωτογραφία του χώρου της ΕΡΤ Κέρκυρας από τη Google. Στο κέντρο διακρίνεται η σκιά των δίδυμων ιστών εκπομπής των μεσαίων κυμάτων”

Για τον επόμενο χρόνο συνεχίζονται οι εργασίες συναρμολόγησης, εγκαταστάσεων και επιπλέον ειδικών κατασκευών προσαρμοσμένες στα μηχανήματα. Με το τέλος των εργασιών, ο σταθμός αποκτά τη πρώτη του μορφή με αποτέλεσμα το Μάρτιο του 1957 να εγκαινιαστεί η λειτουργία του. Στις 28 Μαρτίου 1957, εκπέμπει για πρώτη φορά με πρώτο εκφωνητή το Γεώργιο Κάρτερ, ο οποίος οργάνωσε το Γραφείο Προγράμματος.

Σήμερα, η ΕΡΤ εκπέμπει από τη Κέρκυρα, παρουσιάζοντας ενημερωτικό και μουσικό πρόγραμμα. Ο πομπός FM του σταθμού έχει ισχύ 10 KW και εκπέμπει στη συχνότητα των 99.3 MHz, και ο πομπός των μεσαίων (AM) έχει ισχύ 100 KW και εκπέμπει στη συχνότητα των 1008 KHz. Ο πομπός των μεσαίων καλύπτει τη Δυτική, την Κεντρική και Νότια Ελλάδα, τα Βόρεια παράλια της Αφρικής και κομμάτι της Βόρειας Ελλάδας. Επίσης έχουν σταλεί επίσημες αναφορές λήψης από ραδιοερασιτέχνες από περιοχές όπως ο Περσικός Κόλπος, η Ολλανδία κ.ά..

Το 2015 η Ελληνική Ραδιοφωνία (ΕΡΑ) στη Κέρκυρα, μετονομάζεται σε Ελληνική Ραδιοφωνία Τηλεόραση (ΕΡΤ) Κέρκυρας και λειτουργεί πλέον, ως ενιαία δομή της ΕΡΤ στην Κέρκυρα. Οι εγκαταστάσεις του σταθμού διαθέτουν πλέον κεντρικό στούντιο απευθείας συνδέσεων (on air) και ηχογραφήσεων, δεύτερο στούντιο ηχογραφήσεων και παραγωγής καθώς και τηλεοπτικό στούντιο για συνδέσεις με κεντρικά τηλεοπτικά προγράμματα σε

Αθήνα και Θεσσαλονίκη. Επιπλέον, υπάρχουν ηλεκτρονικό εργαστήριο και εργαστήριο κατασκευών για τις ανάγκες που προκύπτουν και τέλος, χώρος δισκοθήκης και οπτικοακουστικού αρχείου στον οποίο φυλάσσονται μαγνητοταινίες με ηχητικά ντοκουμέντα από τις πρώτες κιόλας εκπομπές του σταθμού, στις αρχές της δεκαετίας του '60. (αρχείο EPT Κέρκυρας)

Με βάση τα τελευταία στοιχεία (Ιούνιος 2019), ο σταθμός απασχολεί δεκαπέντε (15) υπαλλήλους σε διάφορα τμήματα που εξυπηρετούν την λειτουργία του ως ραδιοφωνικός σταθμός αλλά και ως εταιρεία. Στη ραδιοφωνική κάλυψη εργάζονται συγκεκριμένα έξι (6) τεχνικοί και τέσσερις (4) δημοσιογράφοι, ενώ στη διοικητική διαχείριση του σταθμού απασχολούνται πέντε (5) υπάλληλοι μεταξύ αυτών και η νυν προϊσταμένη του σταθμού, Έλσα- Μαρία Δολιανίτη.

1.3 EPT ΚΕΡΚΥΡΑΣ - ΤΟ ΚΤΗΡΙΟ

Οι εγκαταστάσεις του ραδιοφωνικού σταθμού της Κέρκυρας, βρίσκονται Δυτικά της πόλης της Κέρκυρας, 2,5 χιλιόμετρα απόσταση, κοντά στη λιμνοθάλασσα «Χαλικιόπουλου». Διατηρεί σταθερή γεωγραφική θέση από το 1953 μέχρι σήμερα.

Πρόκειται για ένα ισόγειο κτίριο, υπερυψωμένο, με περιστύλιο υπόστεγο στη πρόσοψη. Συγκεντρώνει 450 m² σε οριοθετημένο χώρο 77 στρεμμάτων με την εξωτερική όψη προς το δρόμο. Η μελέτη του κτιρίου έγινε από την Υπηρεσία κτιρίων της Διεύθυνσης Τεχνικών Υπηρεσιών του Εθνικού Ιδρύματος Ραδιοφωνίας (Ε.Ι.Ρ.) και την κατασκευή είχε αναλάβει ο ιδιώτης πολιτικός Μηχανικός, Αλέξανδρος Γεωργιάδης. Οι εργασίες κατασκευής του

σταθμού ξεκινήσανε το 1953. Η πρώτη μορφή του σταθμού ως προς την εξωτερική του όψη, διατηρείται ίδια μέχρι σήμερα με μοναδική αλλαγή στο εξωτερικό χρώμα το 2018.

Ως προς το εσωτερικό του στο διάστημα των εξήντα έξι χρόνων ύπαρξης του (1953-2019) έχει υποστεί αλλαγές με διάφορες προσθήκες που εξυπηρετούν την καλύτερη λειτουργία των υπηρεσιών του.

Στο πρώτο σχεδιασμό, το κτίριο διέθετε χώρους που κάλυπταν τεχνολογικές απαιτήσεις αλλά και λειτουργικές ανάγκες. Συγκεκριμένα, ο σταθμός ξεκίνησε με τους εξής χώρους: ένα μεγάλο προθάλαμο, με δύο διαδρόμους δεξιά και αριστερά, στο βάθος μια μεγάλη αίθουσα για την εγκατάσταση μηχανημάτων του κυρίως πομπού, αίθουσες υποσταθμού, χώρο για αντλίες και αεροψυκτήρα, συνεργείο, αποθήκες υλικού και ένα μικρό υπόγειο για εγκαταστάσεις θέρμανσης. Επιπλέον, όσον αφορά τη ραδιοφωνική κάλυψη ο σταθμός αρχικά διέθετε, θάλαμο ελέγχου, εκφωνητήριο και τέσσερα γραφεία. Τέλος, δεδομένης της διαμονής των τεχνικών στο χώρο, στο σταθμό σχεδιάστηκαν λουτρό WC, κουζίνα και εστιατόριο.

Στο πέρασμα των χρόνων με βάση την τεχνολογική εξέλιξη και τις επιπλέον υπηρεσίες του σταθμού που προέκυψαν, προστέθηκαν στο κτήριο, δεύτερος θάλαμος ελέγχου, αίθουσα δισκοθήκης, αίθουσα ηλεκτρονικών εργαστηρίων καθώς και γραφεία δημοσιογράφων. Οι προσθήκες αυτές δεν είναι τυχαίες, αλλά εξυπηρετούσαν ορισμένες νέες λειτουργικές ανάγκες του οργανισμού. Επίσης, σε αντίθεση θέση βρίσκονται ορισμένοι χώροι όπως η αίθουσα αποθήκευσης και φύλαξης των πομπινών και αργότερα των ψηφιακών δίσκων (cd), οι οποίοι σήμερα έχουν καταστεί περιττοί, αφού η δισκοθήκη απόκτησε ψηφιακή μορφή και φιλοξενείται στον σκληρό δίσκο του υπολογιστή.

Οι πρώτοι υπολογιστές εγκαταστάθηκαν στο σταθμό το 1998 κάτι που σήμανε και την σταδιακή αλλαγή των τεχνολογικών δεδομένων. Επιπλέον, ο νέος τρόπος παραγωγής σήματος και η μετατροπή του σε ψηφιακό οδήγησε στην ανάγκη δημιουργίας ηλεκτρονικών πλέον εργαστηρίων. Αίτιο αυτού ήταν η αντικατάσταση του παλιού πομπού, από ψηφιακό (Ιούλιο 2002) που οδήγησε και στην αλλαγή του σήματος, σε ψηφιακό, κάτι που ισχύει μέχρι και σήμερα. Το ψηφιακό σήμα, στην λειτουργία και τη ποιότητα του ραδιοφώνου, σημαίνει καθαρότερος ήχος και αξιοποίηση του ραδιοφωνικού φάσματος (μεγαλύτερη εμβέλεια).

Ο παλιός πομπός και ο υπόλοιπος εξοπλισμός, μηχανήματα και εξαρτήματα, τα οποία τέθηκαν εκτός λειτουργίας, αποθηκεύτηκαν και διατηρήθηκαν αναλλοίωτα σε χώρο του οργανισμού, μέχρι το 2016 όπου και εκτέθηκαν στο κοινό.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2- ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΜΟΥΣΕΙΟΥ

2.1 Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΟΥ ΜΟΥΣΕΙΟΥ – ΧΡΗΣΙΜΟΙ ΟΡΙΣΜΟΙ

Το νοηματικό περιεχόμενο της λέξης μουσείο μεταβλήθηκε σημαντικά στη διάρκεια των αιώνων. Κατά την περίοδο της αρχαιότητας, ο όρος «μουσείο» συνδέθηκε με τον τόπο λατρείας των Μουσών, οι οποίες θεωρούνταν οι προστάτιδες των Τεχνών και των Γραμμάτων και ήταν θυγατέρες του Δία και της Μνημοσύνης. Την περίοδο της Αναγέννησης (15^{ος} – 17^{ος} αι. μ.Χ.) ο όρος μουσείο αποτέλεσε προσδιοριστικό χαρακτηρισμό για τις συλλογές Ευρωπαίων ιδιωτών – ευγενών. Τον 17^ο αιώνα χρησιμοποιήθηκε σε τίτλους βιβλίου για να δηλώσει την πλήρη κάλυψη ενός θέματος (A Poetical Museum) (Νούσια, 2003, σ.20) . Σήμερα σύμφωνα με τον κανονισμό του Διεθνούς Συμβουλίου Μουσείων (ICOM) με τον όρο μουσείο εννοείται *«ένας μη κερδοσκοπικός μόνιμος θεσμός/οργανισμός (institution) στην υπηρεσία της κοινωνίας και της ανάπτυξης της, ανοιχτός στο κοινό, ο οποίος αποκτά, συντηρεί, ερευνά, προβάλλει και εκθέτει την υλική και άυλη κληρονομιά της ανθρωπότητας και του περιβάλλοντος της, με στόχο την εκπαίδευση, μελέτη και ψυχαγωγία»* (Desvallees et al, 2009, σελ 89).

Σημειώνεται ότι σύμφωνα με το ICOM, “ως **συλλογή**, ορίζεται ένα σύνολο υλικών ή άυλων αντικειμένων [έργα, τεχνουργήματα, πνευματικά έργα, είδη, αρχειακά έγγραφα, τεκμήρια κλπ.,] τα οποία έχει συγκεντρώσει ένα άτομο ή ένας οργανισμός, τα έχει ταξινομήσει, επιλέξει και συντηρήσει σε ασφαλές μέρος και συνήθως εκτίθενται σε κάποιο περιορισμένο ή ευρύ κοινό, ανάλογα με το αν πρόκειται για ιδιωτική ή δημόσια συλλογή.”

Η μουσειακή συλλογή ορίζεται από μία σειρά χαρακτηριστικών, τα οποία παρουσιάζονται παρακάτω (Μπούνια,2015, σελ 22). Οι μουσειακές συλλογές αποτελούνται από περισσότερα του ενός αντικείμενα:

1. Τα αντικείμενα είναι ταξινομημένα και οργανωμένα.
2. Τα αντικείμενα αυτά θεωρούνται σημαντικά από και για τους ανθρώπους.
3. Έχουν συλλεγεί με στόχο να διατηρηθούν για το μέλλον.

4. Οι συλλογές εξυπηρετούν στους στόχους και τη προοπτική του ιδρύματος που τις φυλάσσει.
5. Η ακεραιότητα του κάθε αντικειμένου και της πληροφορίας που σχετίζεται με αυτό είναι κεντρικής σημασίας για το μουσείο.
6. Οι συλλογές φυλάσσονται με βάση συγκεκριμένες επαγγελματικές προδιαγραφές.

Ένα σύστημα ταξινόμησης μίας συλλογής είναι η διάκριση σε τρεις τύπους (Pearce,2002):

- Συλλογές-Φετίχ, που αφορούν προσωπικά ενδιαφέροντα και ασχολίες,
- Συλλογές-Συστηματικές Μελέτες, οι οποίες σχετίζονται με τις επιστήμες σύμφωνα με συστήματα ταξινόμησης και διακατέχονται από σκοπούς και κανόνες και τέλος
- Συλλογές ενθύμια, που είναι προσωπικά είδη ή αναμνηστικά και σπάνια αναβιώνον.

2.2 ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΣ ΡΟΛΟΣ ΜΟΥΣΕΙΟΥ

Ένα σύγχρονο μουσείο περιστρέφει τη λειτουργία του κυρίως γύρω από τρεις άξονες, στενά συνδεδεμένους και εξαρτημένους ο ένας από τον άλλον (Νούσια, 2003, σελ.22-23).

- **Διαχείριση συλλογών.** Είναι η διαδικασία με την οποία πραγματοποιείται η τεκμηρίωση και η φυσική φροντίδα των μουσειακών συλλογών. Πρόκειται για έναν όρο, ο οποίος αφορά τη φυσική και πνευματική κατανόηση των αντικειμένων και των σχετιζόμενων πληροφοριών τους, όπως επίσης και την περεταίρω προστασία των συλλογών από περιπτώσεις καταστροφής, κλοπής, διάλυσης. Η έκθεση μίας συλλογής στο κοινό απαιτεί μία προεργασία, η οποία περιλαμβάνει αρκετά στάδια, τα οποία όμως συχνά δεν είναι απόλυτα διακριτά ή/και μεμονωμένα μεταξύ τους. Στο παρακάτω σχήμα καταγράφονται ορισμένα από τα βασικότερα.

Σχεδιάγραμμα 1, “Στάδια διαχείρισης συλλογών”

- **Έκθεση.** Η ευρύτερα γνωστή μουσειακή λειτουργία είναι η παρουσίαση μίας συλλογής στο κοινό. Η οργάνωση, η ταξινόμηση και η έκθεση των αντικειμένων στο μουσειακό χώρο ακολουθούν μία ορισμένη φιλοσοφία, η οποία αποσκοπεί στη βέλτιστη μετάδοση ορισμένων πληροφοριών-μηνυμάτων στο κοινό που σχετίζονται με τα εκθέματα και την πολιτιστική κληρονομιά που αντιπροσωπεύουν. Τα αντικείμενα που απαρτίζουν τη συλλογή τοποθετούνται στον εκθεσιακό χώρο με μία λογική, η οποία καθοδηγεί τον επισκέπτη σε καθορισμένα μονοπάτια ερμηνείας, σύμφωνα με την επιθυμία του εκθέτη. Ο επισκέπτης μέσα από την παρατήρηση των εκθεμάτων πρέπει να μπορεί να ανασυνθέσει μία ολοκληρωμένη εικόνα μίας πτυχής ενός πολιτισμού ή μίας κοινωνίας.
- **Επικοινωνία.** Η επικοινωνία μουσείου και κοινού είναι ιδιότυπη. Από τη μία πλευρά, το μουσείο λειτουργεί ως πομπός μηνυμάτων με δέκτη το κοινό. Μέσα από την έκθεση αντικειμένων οδηγεί στη διαμόρφωση εικόνων και στη μετάδοση μηνυμάτων πολιτιστικής συνοχής, κοινωνικής εξέλιξης, τεχνολογικής ανάπτυξης, τα οποία όμως συχνά δεν είναι ιδεολογικά ουδέτερα αλλά έχουν διάχυτη την επιρροή των θέσεων των εκθετών. Από την άλλη πλευρά, η δημιουργία ενός μουσειακού χώρου αποτελεί την ανταπόκριση στις ανάγκες του κοινού. Η θεματική ανάπτυξη και η διαμόρφωση του χώρου πραγματοποιείται με κριτήριο την ικανοποίηση του

μελλοντικού επισκέπτη. Η επικοινωνία είναι βασική αρμοδιότητα του μουσειολόγου ως προς τη μουσειολογική διαχείριση. Είναι ο πυρήνας της επιστήμης η οποία στοχεύει στην δημιουργία διαύλων επικοινωνίας μεταξύ μουσείου και επισκέπτη, μεταξύ εκθέματος και ανθρώπου. Μεταφράζει τα μηνύματα που θέλει να περάσει το μουσείο, ο εκθέτης, η εποχή, στη κοινωνία, σε γλώσσα κατανοητή και εύληπτη.

Τις τελευταίες δεκαετίες εμφανίστηκαν μουσεία κάθε τύπου, όπως το Μουσείο Αφής στην Αθήνα, το Μουσείο Κινηματογράφου στη Θεσσαλονίκη, το Μουσείο Χημείας στα Χανιά. Στην Ελλάδα τα μουσεία επιστημών και τεχνολογίας εμφανίστηκαν καθυστερημένα, όπως το τηλεπικοινωνιακό Μουσείο του ΟΤΕ (1990), το Σιδηροδρομικό Μουσείο ΟΣΕ της Αθήνας (1979) ή το Μουσείο Ύδρευσης Θεσσαλονίκη (1997)

2.3 Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΟΥ ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΟΥ ΣΤΑΘΜΟΥ ΚΕΡΚΥΡΑΣ

i. ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Η μελέτη της περίπτωσης του ραδιοφωνικού σταθμού ΕΡΤ στην Κέρκυρα, αποκαλύπτει την ύπαρξη μιας στάσιμης και ανενεργής συλλογής αντικειμένων τεχνολογικού και πολιτισμικού χαρακτήρα. Πρόκειται για μία ιδιωτική συλλογή, η οποία αφορά τον ραδιοφωνικό εξοπλισμό προηγούμενων ετών που τώρα λόγω της τεχνολογικής εξέλιξης έχουν αντικατασταθεί και τεθεί σε αχρησία. Αποτελείται από μηχανήματα και συσκευές του εξοπλισμού, καθώς και από εξαρτήματα και όργανα μέτρησης συμπληρωματικά στη λειτουργία του ραδιοφώνου.

ii. ΠΟΡΕΙΑ ΑΠΟ ΤΗ ΣΥΛΛΟΓΗ ΣΤΗΝ ΕΚΘΕΣΗ

Οι τεχνολογικές αλλαγές και η εξέλιξη του τρόπου λειτουργίας του ραδιοφώνου, οδήγησαν το ραδιοφωνικό σταθμό ΕΡΤ Κέρκυρας στην αντικατάσταση και στην σταδιακή ανανέωση μηχανημάτων και εξοπλισμού. Τα πρώτα μηχανήματα που επάνδρωσαν τον σταθμό κατά την ίδρυση του, αποτελούν σήμερα παρελθόν. Είναι δεδομένο πως ένας φορέας που αναπόσπαστο κομμάτι του έχει τη τεχνολογία, δεν μπορεί να μένει αμέτοχος στη τεχνολογική πρόοδο και ανάπτυξη.

Τα μηχανήματα και ο εξοπλισμός που κρίθηκαν ότι δεν ανταποκρίνονται στις σύγχρονες ανάγκες του ραδιοφωνικού σταθμού και τέθηκαν εκτός λειτουργίας, δεν απομακρύνθηκαν ως απορρίμματα, αλλά οδηγήθηκαν σε χώρο του σταθμού που παρέμειναν για αρκετό διάστημα αποθηκευμένα. Πρόκειται για αντικείμενα που στο σύνολο τους χαρακτηρίζουν τη λειτουργία του σταθμού, συμβάλλουν στην ανάδειξη της τεχνολογικής του ποιότητας και διατηρούν την ανάμνηση της έναρξης λειτουργίας και πορείας της ΕΡΤ στο χρόνο. Τα κοινά θεματικά γνωρίσματα που παρουσιάζουν οδηγούν στη διαμόρφωση μιας συλλογής, η οποία σύμφωνα με τη διάκριση της S.Pearce ανήκει στην τρίτη κατηγορία, τα αναμνηστικά. Πρόκειται δηλαδή για συλλογή ενθυμίων, αφού διατηρήθηκαν ως απόδειξη της ύπαρξης και του τρόπου λειτουργίας του σταθμού.

Παρέμειναν αποθηκευμένα μέχρι το 2016, όταν με πρωτοβουλία του Τεχνικού Τμήματος, τοποθετήθηκαν στην κεντρική αίθουσα του πομπού. Η πρώτη επαφή του κοινού με τα αντικείμενα, πραγματοποιήθηκε τον Δεκέμβριο του 2016, σε μία παρουσίαση - ξενάγηση στους χώρους του ραδιοφωνικού σταθμού, από τον τέως προϊστάμενο της ΕΡΤ Κέρκυρας, Γιάννη Ανδριώτη. Υπάρχουν δύο εκθεσιακοί χώροι- αίθουσες που φιλοξενούν τις αναμνήσεις και την ιστορία του ραδιοφωνικού σταθμού.

iii. ΕΚΘΕΜΑΤΑ – ΜΟΥΣΕΙΑΚΑ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΑ – ΑΙΘΟΥΣΑ 1

Ένα μέρος του υλικού εκτίθεται εντός δύο ξύλινων προθηκών (βιτρίνες), με τζάμι στη πρόσοψη, ασφαλισμένα και τοποθετημένα σε σειρά ανάλογα με το είδος τους. Οι προθήκες αυτές ήταν τοποθετημένες στην κεντρική αίθουσα του σταθμού, την αίθουσα υποδοχής, δίνοντας μία πρώτη εικόνα στους ‘‘επισκέπτες’’ του σταθμού για το παρελθόν της ραδιοφωνίας. Πρόκειται για αντικείμενα με μέτριο έως πολύ μικρό μέγεθος που αποτελούσαν κυρίως εξοπλισμό και εξαρτήματα των ραδιοφωνικών μηχανημάτων.

Συγκεκριμένα, συναντάει κανείς μικρόφωνα δυναμικά και ανοικτής ταινίας δεκαετίας 40-80, με διαφορετικές εργοστασιακές προελεύσεις, τα οποία αγοράστηκαν για τις ανάγκες του σταθμού. Τα δυναμικά μικρόφωνα είναι αξιόπιστα και αντέχουν στο χρόνο και στις καταπονήσεις. Βασικά τους υλικά είναι το μέταλλο, το πλαστικό και το αλουμίνιο. Αρκετά

από αυτά, ανεξάρτητα από το πέρασμα των χρόνων, είναι άρτια ως προς τη φυσική τους κατάσταση και λειτουργικά ως προς τη χρήση.

Ακόμη, στις προθήκες διακρίνονται εξαρτήματα, όργανα ελέγχου των μηχανημάτων και συσκευές. Τα εξαρτήματα, αποτελούσαν μέρος του πομπού και άλλων μηχανημάτων τα οποία είτε αντικαταστάθηκαν από νέα με το πέρασ της χρήσης του είτε αφαιρέθηκαν από το πομπό, όταν έπαψε να εκπέμπει. Μερικά από αυτά: λυχνίες ρεύματος, πυκνωτές ρεύματος, αντιστάσεις, κεφαλές πικάπ και κεφαλές μαγνητοταινίας. Τα όργανα ελέγχου, ήταν ποτενσιόμετρο και αμπερόμετρο, τα οποία χρησιμοποιούσαν σε μετρήσεις για τη λειτουργία των μηχανημάτων.

Τέλος, στις προθήκες υπήρχαν και συσκευές οι οποίες εξυπηρετούσαν στην επικοινωνία, εσωτερική ή/και εξωτερική, και συνολικότερα στην λειτουργία του ραδιοφωνικού σταθμού. Η μία αίθουσα του σταθμού επικοινωνούσε με την άλλη μέσω ενός συστήματος τηλεφωνικών συσκευών του ΟΤΕ, τα οποία στον αριθμό άγγιζαν συνολικά τα 15. Εκτίθεται ακόμη και ένα φορητό ραδιόφωνο για εσωτερική και εξωτερική χρήση από τους ανθρώπους του σταθμού. Τα παραπάνω αντικείμενα διατηρήθηκαν μέχρι και σήμερα σε ικανοποιητικό βαθμό. Όπως προαναφέρθηκε αρκετά από αυτά είναι λειτουργικά μέχρι και σήμερα και σε άρτια κατάσταση. Σημαντικός παράγοντας αυτού είναι η διατήρηση τους στη κλειστή βιτρίνα, προφυλαγμένα από σκόνη και άλλους μικροοργανισμούς, Πρόκειται βέβαια για ανθεκτικά υλικά, αλλά η έκθεση τους σε φυσικό χώρο θα επιδρούσε αρνητικά στη φυσική τους κατάσταση.

iv. ΕΚΘΕΜΑΤΑ – ΜΟΥΣΕΙΑΚΑ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΑ – ΑΙΘΟΥΣΑ 2

Στη συνέχεια, στην αίθουσα του πομπού (η αίθουσα αυτή ονομάζεται έτσι γιατί ήταν ο χώρος που εγκαταστάθηκε ο πρώτος πομπός με την έναρξη του σταθμού), υπήρχαν με μία μικρή αναδιάταξη, μηχανήματα είτε τμήματα του πομπού, είτε ανεξάρτητης χρήσης, σε θέσεις ίδιες με το διάστημα της λειτουργίας του. Ο μεγάλος τους όγκος, το βάρος του αλλά και η μη χρησιμότητα του χώρου, έδωσε τη δυνατότητα να συγκεντρωθούν και να παραμείνουν τα αντικείμενα στην αρχική τους θέση.

Στη δεύτερη αυτή αίθουσα, βασικό κομμάτι της συλλογής, είναι ο πομπός. Κειμήλιο της ΕΡΤ Κέρκυρας, της ΕΡΤ Α.Ε. και κατ' επέκταση της ραδιοφωνίας. Κατατάσσεται στη κατηγορία

του ραδιοφωνικού εξοπλισμού και πρόκειται για ολόκληρη εγκατάσταση, ηλεκτρική (πλέον ο πομπός είναι ηλεκτρονικός) που με τη βοήθεια κεραίας εκπέμπει σήμα, όπως το ραδιοφωνικό σήμα. Ο τύπος του είναι μεσαίων κυμάτων, της εταιρίας WESTERN ELECTRIC, με χρονολογία κατασκευής το 1950. Κατασκευάστηκε στην Αμερική και έφτασε στη Κέρκυρα, το 1956, το διάστημα εργασιών για την έναρξη λειτουργίας της EPT Κέρκυρας.

Εικόνα 4, “
Εικόνα 4, “Θεοφάνης Χατζιάβας - Δεξιά)

Στο χειρόγραφο, αντίγραφο βιβλίο του τεχνικού της EPT Κέρκυρας, Θεοφάνη Χατζιάβαλου, με τίτλο “Ελληνική Ραδιοφωνία (Ε.Ρα) Ραδιοφωνικός Σταθμός Κέρκυρας 1957-1997 40 Χρόνια” που εργάστηκε στο σταθμό 33 χρόνια (1955-1988), βρίσκουμε περαιτέρω στοιχεία σχετικά με τη προέλευση του πομπού. Αναφέρει χαρακτηριστικά: “Το Αμερικανικό εργοστάσιο WESTERN ELECTRIC, κατά πως έλεγε ο τότε Δ/ντης Μελετών και κατασκευών της Δ/σης Τεχνικών Υπηρεσιών του Ε.Ι.Ρ. Ιωαν. Καφετζάκης, Φυσικός-Ραδιοηλεκτρολόγος, κατασκεύασε στη περίοδο του Β’ παγκοσμίου Πολέμου πέντε πομπούς αυτού του τύπου (407 Α-3) για λογαριασμό της αμερικανικής υπηρεσίας πληροφοριών (C.I.A.). Οι πομποί αυτοί ήταν εγκατεστημένοι σε πλοία (πλωτοί) και η κεραία τους στηριζόταν σε μεγάλο μπαλόνι. Σχεδόν όλοι οι πομποί αυτοί του τύπου “έπλεαν” στη Μεσόγειο. Με τη λήξη του Β’ Παγκόσμιου Πολέμου, εγκαταστάθηκε ένας τέτοιος πομπός στη Θεσσαλονίκη- στη στεριά πλέον- ως “φωνή της Αμερικής” ένας άλλος παραχωρήθηκε στο Ε.Ι.Ρ (Ν. Λιόσια) το 1951 “επ’ ενοικίω” και ένας τρίτος- επίσης “επ’ ενοικίω”, το 1956 για τον Ρ.Σ. Κέρκυρας, ο οποίος μας ήλθε από την Τεγέρη”. Με βάση τα παραπάνω, παρατηρούμε την προέλευση του πομπού καθώς και τη σπανιότητα του στο ραδιοφωνικό χώρο μιας και είναι ο ένας από τους τρεις που βρέθηκαν στην Ελλάδα. Η θέση στο χώρο

είναι σταθερή μέχρι και σήμερα, χωρίς καμία μετακίνηση στο διάστημα των εξήντα τριών χρόνων.

Το πομπό στην αίθουσα πλαισιώνουν μηχανήματα, άλλα σχετικά με τη λειτουργία του και άλλα σχετικά με τον έλεγχο συνολικότερα της ραδιοφωνικής κάλυψης.

Απέναντι από το πομπό, σε μόνιμη θέση βρίσκουμε την τράπεζα χειρισμού του πομπού (Control Desk) η οποία έλεγχε τη λειτουργία του. Συνεχίζοντας στο χώρο, συναντάμε τη κονσόλα μίξης που εξυπηρετούσε στη παραγωγή του προγράμματος, καταγραφέα πομπού, που κατέγραφε τις συχνότητες του πομπού, λυχνιόμετρο, το οποίο μετρούσε την ένταση των λυχνιών που βρισκόταν εσωτερικά του πομπού καθώς και ένα πικάπ εβδομήντα οκτώ (78) και τριάντα τριών στροφών (33) που συνόδευε τη κονσόλα μίξης. Τέλος στο χώρο της αίθουσας του πομπού βρίσκονται και άλλα μηχανήματα, συμπληρωματικά της λειτουργίας του ραδιοφωνικού εξοπλισμού τα οποία συνέβαλαν στη συνολικότερη ιστορία της ΕΡΤ Κέρκυρας. Πρόκειται για μηχανήματα όπως παλμογράφος, που συντόνιζε το πομπό κατά τη λειτουργία του, η γεννήτρια παραγωγής ραδιοσυχνοτήτων, η οποία παρήγαγε συχνότητες για τις βαθμίδες του πομπού, τηλεπικοινωνιακό δέκτη, ο οποίος έλαβε σήμα από την Αθήνα και έκανε την αναμετάδοση στη Κέρκυρα καθώς και δύο μπομπινόφωνα, μηχανήματα για την ανάγνωση και εγγραφή ταινιών με σκοπό την παραγωγή μουσικής αλλά και την ηχογράφηση εκπομπών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 - ΜΟΥΣΕΙΟΛΟΓΙΚΗ ΜΕΛΕΤΗ

3.1 ΝΟΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΕΚΘΕΜΑΤΩΝ- ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ

i. ΓΕΝΙΚΑ

Η γέννηση - δημιουργία κάθε αντικειμένου αποτελεί το αποτέλεσμα ενός συνδυασμού σκέψης και υλικού. Είτε αποτελεί καλλιτεχνική δημιουργία είτε βιομηχανικό προϊόν μαζικής παραγωγής, είτε έχει εφήμερο χαρακτήρα είτε μακροχρόνιο, είτε είναι φτιαγμένο από φθινό υλικό είτε στολίζεται από πολύτιμους λίθους για τη κατασκευή του απαιτήθηκε ο άνθρωπος να συνδυάσει την ιδέα με την πράξη. (Pearce, 2007) Η πορεία ενός υλικού αντικειμένου από τη στιγμή της δημιουργίας του μέχρι τη στιγμή της καταστροφής του, αν και συχνά φαίνεται καθορισμένη, εξαρτάται από πολλούς παράγοντες, όπως είναι ο χρόνος και ο τόπος κατασκευής, η μεταβίβαση του αντικειμένου από τον δημιουργό στον ή στους ιδιοκτήτες, η καλή ή κακή χρήση και συντήρηση, ακόμη και οι κοινωνικές συνθήκες ή η τεχνολογική εξέλιξη. Ορισμένα αντικείμενα κατά τη διάρκεια της ζωής τους εκτός από εμπορική αξία, αποκτούν και αξία συναισθηματική, καλλιτεχνική, ιστορική ή πολιτισμική, λειτουργώντας ως ενθύμια ή μαρτυρίες ενός προσωπικού ή συλλογικού γεγονότος ή ακόμη και σαν δείγματα μίας εποχής ή ενός πολιτισμού(Νάκου, 2001).

Συχνά, τα υλικά αντικείμενα του παρελθόντος, κοντινού ή μακρινού, διασχίζουν το χρόνο ή ακόμη και το χώρο και φτάνουν στο σήμερα με φθορές, αλλοιώσεις ακόμη και διαχωρισμένα σε κομμάτια και διασκορπισμένα. Έχουν χάσει τον αρχικό λειτουργικό τους χαρακτήρα , αλλά έχουν συσσωρεύσει διαφορετικές αξίες καθώς αποτελούν ένα θραύσμα, ένα κατάλοιπο του παρελθόντος, στοιχείο μίας άλλης εποχής (Malraux, 2007).

Η διαφοροποίηση του μουσειακού αντικειμένου από κάθε άλλο αντικείμενο έγκειται στην επιλογή. Η επιλογή αποτελεί αυτοτελώς μία πράξη ερμηνείας και νοηματοδότησης του αντικειμένου η οποία προσδίδει στο αντικείμενο μουσειακή αξία. Η ένταξη του σε μία συλλογή και σε μία έκθεση ενός μουσείου δεν είναι απλώς μία πράξη μετακίνησης από ένα

προηγούμενο μέρος, πλαίσιο ή κατάσταση στο επόμενο αλλά η έναρξη μίας νέας «ζωής» για το αντικείμενο (Macdonald, 2012). Αποκτά διαχρονικότητα, μετατρέπεται σε πολιτισμικό έργο, γίνεται μάρτυρας ενός πολιτισμού, αποτελεί πηγή μόρφωσης, διαπαιδαγώγησης και αισθητικής απόλαυσης (Μάντζιου, 2001).

ii. ΝΟΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΕΚΘΕΜΑΤΩΝ ΕΡΤ ΚΕΡΚΥΡΑΣ

Τα αντικείμενα που σήμερα εκτίθενται στο χώρο του ραδιοφωνικού σταθμού της ΕΡΤ Κέρκυρας, όπως ήδη αναφέρθηκε, αποτελούν μία συλλογή αντικειμένων με θεματική και νοηματική συνοχή. Αποτελούν μαρτυρίες, ενθύμια μίας εποχής που πέρασε ενώ πρόκειται για μηχανήματα ή εξαρτήματα, τα οποία αποτέλεσαν τον ενεργό εξοπλισμό ενός ραδιοφωνικού σταθμού για πολλές δεκαετίες. Ορισμένα υπέστησαν βλάβες, επισκευάστηκαν, άλλα αντικαταστάθηκαν ή αντικατέστησαν ομοειδή: όλα όμως χρησιμοποιήθηκαν για την εκπομπή ραδιοφωνικών προγραμμάτων από την ΕΡΤ Κέρκυρας προς όλη τη Δυτική Ελλάδα.

Τα ηχητικά αρχεία του Ραδιοφωνικού Σταθμού Κέρκυρας συνθέτουν την ιστορία του νησιού και των γύρω περιοχών από το 1957 μέχρι και σήμερα. Περιλαμβάνουν πάνω από 700 ταινίες μπομπίνας, 2000 CD και 5000 δίσκοι βινυλίου. Είναι πολύτιμο υλικό που η αξιοποίηση του στον εκθεσιακό χώρο θα πρέπει να αποτελέσει αντικείμενο σκέψης και μελέτης για το μέλλον.

Η τεχνολογική εξέλιξη οδήγησε σε διαφοροποίηση της μορφής και του ρόλου του συμβατικού ραδιοφώνου. Το ψηφιακό σήμα και το διαδικτυακό ραδιόφωνο άνοιξαν νέες προοπτικές για την εξέλιξη της ραδιοφωνικής εκπομπής, που τώρα πια μετατράπηκε σε ραδιοφωνική μετάδοση. Ο τεχνολογικός εξοπλισμός που μέχρι μία ορισμένη στιγμή θεωρούνταν απαραίτητος, μοναδικός και σύγχρονος, οδηγήθηκε στον παροπλισμό και στην αντικατάσταση από μηχανήματα νέας τεχνολογίας, μικρότερου όγκου, πιο εύχρηστα. Η ΕΡΤ, είναι ένας οργανισμός ο οποίος παρουσίαζε μεγάλη οικονομική δυνατότητα και ευρωστία. Φρόντιζε ώστε σε όλη την Ελλάδα, οι αποκεντρωμένοι σταθμοί της να διαθέτουν τα καλύτερα και πιο σύγχρονα τεχνολογικά εργαλεία της εποχής. Είναι ευτύχημα, λοιπόν, ότι οι εργαζόμενοι στο ραδιοφωνικό σταθμό της Κέρκυρας επέλεξαν να αποθηκεύσουν το τεχνολογικό υλικό που απομακρύνθηκε από τους χώρους και αργότερα να το εκθέσουν.

Εκτός από το τεχνολογικό ενδιαφέρον που τα αντικείμενα αυτά παρουσιάζουν, για το προσωπικό του ραδιοφωνικού σταθμού έχουν επιπλέον προσωπική και συναισθηματική αξία, αφού οι ίδιοι τα χειρίζονταν, τα συντηρούσαν, τα επισκεύαζαν.

Αν και ο σταθμός είχε κρατικό χαρακτήρα, η απήχηση του στο κοινό, και οι εκπομπές και τα προγράμματα που συνόδευαν γενιές ακροατών σε δύσκολα κοινωνικά και πολιτικά γεγονότα, προσδίδουν συναισθηματική και πολιτισμική αξία στα αντικείμενα και κοινωνική αποδοχή. Δεν πρόκειται μόνο για ένα μέσο μαζικής επικοινωνίας αλλά και ένα όργανο με οξυμένη ικανότητα να αφουγκράζεται την εποχή και τις καταστάσεις. Η μη μετακίνηση των αντικειμένων από το αρχικό τους περιβάλλον προσδίδει στον θεατή επιπλέον συγκινησιακή φόρτιση με παράλληλη καλύτερη κατανόηση της λειτουργικότητάς τους και αφήνει αναλλοίωτο το αρχικό τους νόημα.

Συμπερασματικά, λοιπόν, η νοηματοδότηση της ταυτότητας των αντικειμένων που εκτίθενται στο ραδιοφωνικό σταθμό της Κέρκυρας είναι πολυδιάστατη και πολυπαραγοντική: βασίζεται στην τεχνολογική εξέλιξη και ανάπτυξη καθώς και στις αλλαγές που πυροδότησε, διαθέτει πολιτισμικό και κοινωνικό χαρακτήρα, βιωματική εμπειρία για τους εργαζόμενους μέσω του έργου που παρήγαγαν αλλά και για το κοινό, το οποίο αποτελεί τον κύριο αποδέκτη των προσφερόμενων πληροφοριών της ραδιοφωνίας της ΕΡΤ Κέρκυρας.

Ωστόσο, η συλλογή αυτή απαιτεί νέα διαχείριση. Ο σημερινός τρόπος οργάνωσης των εκθεμάτων και του χώρου έκθεσης, όπως περιγράφηκε στο προηγούμενο κεφάλαιο, είναι μία αξιοπρεπή προσπάθεια. Όμως, επιδέχεται αρκετές βελτιώσεις και μεταρρυθμίσεις ώστε να εκσυγχρονιστεί και να αποτελέσει πόλο έλξης για τους επισκέπτες.

Στα παραπάνω στοιχεία επισημαίνονται σημασιολογικές πληροφορίες για τα αντικείμενα, οι οποίες συμβάλλουν στην ύπαρξη του μουσείου του σταθμού της ΕΡΤ Κέρκυρας και κατ' επέκταση αποτυπώνουν την λειτουργία και την εξέλιξη του ραδιοφώνου ευρύτερα. Στοιχεία τα οποία στα πλαίσια μιας μουσειολογικής μελέτης, αποτελούν πυρήνα ενασχόλησης καθώς και πλούσιο υλικό προς ανάδειξη και διαχείριση. Τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά που επισημαίνονται, η ποιοτική τους διαφορά στο τεχνολογικό περιβάλλον, οι δυνατότητές που

παρείχαν αλλά και η αξία τους για την λειτουργία του σταθμού είναι το ορμητήριο για τη παρούσα εργασία.

3.2 ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ ΜΟΥΣΕΙΑΚΗΣ ΣΥΛΛΟΓΗΣ

i. ΓΕΝΙΚΑ

Τα μουσεία πέρα από χώροι έκθεσης αντικειμένων είναι και διαχειριστές των πληροφοριών που φέρει το καθένα από αυτά. Μεγάλο μέρος των μουσειακών εργασιών και κατ' επέκταση της μουσειολογικής μελέτης, αφορά την άντληση πληροφοριών για τη χρήση και ύπαρξη των αντικειμένων. Κάθε αντικείμενο, κατά την διαδικασία της τεκμηρίωσης βρίσκεται στο στάδιο της “μουσειοποίησης” σύμφωνα με την οποία εξετάζεται ώστε να αποτελέσει μουσειακό έκθεμα.

ii. ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ ΚΑΤΑΓΡΑΦΗ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΩΝ ΕΡΤ ΚΕΡΚΥΡΑΣ

Σύμφωνα με την Επιτροπή Τεκμηρίωσης (CIDOC) του Διεθνούς Συμβουλίου Μουσείων (ICOM), “η μουσειακή τεκμηρίωση ασχολείται με την ανάπτυξη και χρήση πληροφορίας για τα αντικείμενα μιας μουσειακής συλλογής και τις διαδικασίες που υποστηρίζουν τη διαχείριση της συλλογής. Αυτή η πληροφορία μπορεί να καταγράφεται σε χειρόγραφη ή ηλεκτρονική μορφή σε ένα σύστημα μουσειακής τεκμηρίωσης και θα πρέπει να είναι προσβάσιμη στο προσωπικό, τους ερευνητές και το κοινό” (CIDOC- ICOM, 2007)

Στα πλαίσια, γνωριμίας και μελέτης με τα μηχανήματα του σταθμού, ως υποψήφια μουσειακά εκθέματα, πραγματοποιήθηκε μια καταγραφή βασισμένη στα πρότυπα τεκμηρίωσής του CIDOC. Αποτελείται από δεκαοκτώ (18) κατηγορίες οι οποίες αφορούν την περιγραφή του κάθε αντικειμένου. Συγκεκριμένα στη παρούσα τεκμηρίωση συναντάμε:

- a. Αριθμό Ευρετηρίου**, Έχει δοθεί ως Αριθμός Ευρετηρίου το ακρωνύμιο MEPTK, που σημαίνει Μουσείου ΕΡΤ Κέρκυρας συνοδευόμενο από ένα τριψήφιο αύξοντα αριθμό, ως μοναδικό αριθμό ευρετηρίασης για το κάθε έκθεμα
- b. Τίτλο Αντικειμένου**, ονομασία μηχανήματος, εξαρτήματος
- c. Ποσότητα**, αριθμός αντικειμένων κάθε είδους

- d. **Συλλογή**, όλα τα αντικείμενα ανήκουν στην ίδια συλλογή, με τίτλο “Ραδιοφωνικός εξοπλισμός”
- e. **Κατηγορία**, τα αντικείμενα διαχωρίζονται σε κατηγορίες ανάλογα αν πρόκειται για “μηχάνημα” ή “εξάρτημα”
- f. **Περιγραφή**, φυσικά χαρακτηριστικά αντικειμένου
- g. **Τύπος**, χαρακτηριστικό που το διαφοροποιεί από το σύνολο ομοειδών
- h. **Μάρκα**, αναγνωριστικό βιομηχανικής εταιρείας
- i. **Μοντέλο**, αναπαράσταση αριθμητικού κωδικού που ξεχωρίζει το αντικείμενο
- j. **Υλικό**, προϊόντα δημιουργίας αντικειμένου
- k. **Διαστάσεις**, ύψος - μήκος - πλάτος - διάμετρος
- l. **Χρονολογία Κατασκευής**, έτος κατασκευής
- m. **Χρονολογία Απόκτησης**, έτος άφιξης στο σταθμό
- n. **Εργοστασιακή Προέλευση**, χώρα κατασκευής
- o. **Δημιουργός**, εταιρία κατασκευής
- p. **Τρόπος απόκτησης**, δωρεά, αγορά, δάνειο
- q. **Κατάσταση Διατήρησης**, παρούσα φυσική και τεχνολογική κατάσταση
- r. **Ιδιαίτερα χαρακτηριστικά**, στοιχεία για τα οποία ξεχωρίζει το μηχάνημα (κόστος, μοναδικότητα, ανθεκτικότητα)
- s. **Ημερομηνία Μετακίνησης**, (αφορά μελλοντική χρήση),σε περίπτωση δανεισμού εκθέματος
- t. **Τόπος Μετακίνησης** (αφορά μελλοντική χρήση)
- u. **Φωτογραφία**, πρωτότυπο τεκμήριο παρουσίας της εικόνας του αντικειμένου

Εικόνα 5, “Καθαρισμός”

ii. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗΣ

a. Καταγραφή Πληροφοριών

Η Τεκμηρίωση είναι μια από τις βασικότερες εργασίες καθώς αποτελεί αναπόσπαστο κομμάτι για τη χρήση του κάθε αντικειμένου. Είναι απαραίτητη διαδικασία για την κατανόηση και διαχείριση της συλλογής.

Η Τεκμηρίωση της συλλογής της ΕΡΤ Κέρκυρας, πραγματοποιήθηκε με σκοπό την μελέτη των χαρακτηριστικών που διαθέτουν τα μηχανήματα, την συγκέντρωση του υλικού προς παρουσίαση καθώς και την δημιουργία μια οργανωμένης καταγραφής που θα εξυπηρετεί τον οργανισμό σε οτιδήποτε αφορά το υλικό παρακαταθήκης του. Επιπλέον με την τεκμηρίωση, έγινε πιο εύκολη η μελέτη και κατανόηση τεχνολογικών εννοιών και θεωριών, απαραίτητα δεδομένα λόγω της φύσης των υλικών προς ανάδειξη.

Χώρος εργασίας ήταν ο χώρος του σταθμού. Τα ραντεβού πραγματοποιήθηκαν υπό την επίβλεψη του τεχνικού προϊσταμένου της ΕΡΤ Κέρκυρας, κύριο Αλέξανδρο Αγάθο, ο οποίος είχε την ευθύνη για την μετακίνηση των μηχανημάτων. Καταγράφηκαν 57 αντικείμενα, σε χρόνο 6 μηνών. Τα αντικείμενα, μεταφέρονταν, από τον τεχνικό βάρδιας, σε συγκεκριμένο χώρο (στο studio on air), στην καθαρή επιφάνεια ενός ξύλινου τραπεζιού. Τοποθετημένα στο

τραπέζι, παρατηρήθηκαν, μετρήθηκαν και καταγράφηκαν τα χαρακτηριστικά τους. Στα περισσότερα από αυτά υπήρξε ανάγκη, καθαρισμού από σκόνη. Χρησιμοποιώντας ένα μικρό πινέλο και ειδικά πανάκια καθαρισμού, απομακρύνουμε σκόνη και τυχόν άλλα σημάδια.

Μηχανήματα μεγαλύτερου όγκου, δεν μετακινήθηκαν, αλλά μετρήθηκαν στο φυσικό τους χώρο. Μάλιστα, για διαστάσεις όπως του πομπού, χρησιμοποιήθηκε μετρητής απόστασης με laser.

Τα δεδομένα προέκυψαν από τις ενδείξεις που φέρει το κάθε μηχάνημα, είτε απο εγχειρίδιο που τα συνοδεύει. Υπάρχουν όμως και κατηγορίες, όπως τα “ιδιαίτερα χαρακτηριστικά” και η “κατάσταση διατήρησης”, τα οποία προκύπτουν από σχόλια και μαρτυρίες των τεχνικών και από αρχείο του σταθμού.

Ο τελευταίος έλεγχος και διορθώσεις της καταγραφής πραγματοποιήθηκε τον Ιούνιο του 2019, στον σταθμό της ΕΡΤ Κέρκυρας, με κάποιες ελλείψεις, αφού χαρακτηρίστηκε αδύνατο να βρεθούν στοιχεία. Η παλαιότητα και η ηλικία των αντικειμένων, καθώς και η φυσική τους κατάσταση δεν επέτρεψαν την άντληση πληροφοριών και την αναζήτηση τους σε βιβλιογραφία και ιστογραφία. Η καταγραφή ελέγχθηκε και ορίστηκε έγκυρη απο τον τεχνικό προϊστάμενο στη τελευταία συνάντηση .

Η παρούσα μελέτη συνοδεύεται από ένα αρχείο Microsoft Excel, με τα παραπάνω πεδία τεκμηρίωσης την οποία επιμελήθηκε η συγγραφέας της παρούσας μελέτης. Η επιλογή του συγκεκριμένου προγράμματος λογιστικών φύλλων, έγινε με σκοπό την εύκολη χρήση και επεξεργασία από τους ανθρώπους του σταθμού, δεδομένου της εύχρηστης και κατανοητής ανάγνωσής του. Επίσης πρόκειται για πρόγραμμα συμβατό σε κάθε κατηγορίας μηχάνημα υπολογιστή και εύκολα προσβάσιμο. Κρίνεται απαραίτητη προϋπόθεση, να μπορούν οι άνθρωποι του χώρου, να αλληλεπιδρούν με ένα τέτοιο υλικό που αφορά πυρήνα του υλικού που διαθέτουν και πρόκειται να εκθέσουν. Η παραπάνω καταγραφή παρουσιάζεται στο παράρτημα της εργασίας.

b. Φωτογράφιση

Παράλληλα με την καταγραφή των πληροφοριών τεκμηρίωσης, πραγματοποιήθηκε και η φωτογραφική καταγραφή του κάθε αντικειμένου. Κάθε αντικείμενο φωτογραφιζόταν ξεχωριστά και αποκτούσε τον πηγαίο αριθμό φωτογραφίας ως στοιχείο στη κατηγορία

“φωτογραφία”. Τη φωτογραφική κάλυψη ανέλαβε, ως φοιτητής τότε, ο απόφοιτος του τμήματος Τεχνών Ήχου και Εικόνας του Ιονίου Πανεπιστημίου, Σάββας Αβραμίδης.

Έχοντας τον απαραίτητο εξοπλισμό, ανέλαβε την φωτογραφική τεκμηρίωση των αντικειμένων. Μέσα σε λευκό κύβο, τοποθετημένα τα αντικείμενα, φωτογραφήθηκαν από τις βασικές οπτικές γωνίες τους, με σκοπό να είναι κατανοητή η γεωμετρία και τα χαρακτηριστικά τους. Η φωτογράφιση, πραγματοποιήθηκε στον ίδιο χώρο με την καταγραφή πληροφοριών, σε αντίστοιχη κατάλληλη επιφάνεια που εξυπηρετούσε τις ανάγκες της, με σεβασμό στην ευαισθησία των υλικών ως προς την παλαιότητά τους. Για τα αντικείμενα, των οποίων το βάρος ή ο όγκος δεν επέτρεπε την τοποθέτηση στο σκηνικό, η φωτογράφιση έγινε επιτόπου με την βοήθεια φορητού λευκού φόντου και σκάλας. Ο φωτισμός έγινε με χρήση επαγγελματικού φλας.

Στο παράρτημα υπάρχουν οι φωτογραφίες των αντικειμένων που επιλέχθηκαν από την παραπάνω διαδικασία. Οι φωτογραφίες, πέραν της χρήσης τους

Εικόνα 6, “Το τραπέζι της φωτογράφισης”

3.3 ΜΟΥΣΕΙΑΚΟ ΣΕΝΑΡΙΟ

ι. ΓΕΝΙΚΑ

Για την καλύτερη κατανόηση της αξίας και της συνοχής των εκθεμάτων της ΕΡΤ Κέρκυρας, απαιτείται η διευκρίνιση ορισμένων τεχνολογικών όρων, καθώς και η αναφορά στο τρόπο μετάδοσης ενός ραδιοσήματος.

α. ΧΡΗΣΙΜΟΙ ΟΡΙΣΜΟΙ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΗΝ ΙΣΧΥΟΥΣΑ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ

01	Ευρυεκπομπή	μετάδοση ηχητικών ή και οπτικών σημάτων (προγράμματα) σε ένα ευρύ αριθμό αποδεκτών (ακροατές ή τηλεθεατές) (Ν. 3592/2007)
02	Ραδιοτηλεοπτικό σήμα	σύνολο οπτικοακουστικής πληροφορίας που μεταδίδεται ενσύρματα ή ασύρματα.(Ν. 3592/2007).)
03	Διάυλος συχνοτήτων	καθορισμένο τμήμα συχνοτήτων του ραδιοτηλεοπτικού φάσματος που αντιστοιχεί σε αριθμημένο κανάλι μετάδοσης ραδιοτηλεοπτικού σήματος.(Ν. 3592/2007)
04	Κέντρο εκπομπής	γεωγραφικό σημείο με κατάλληλη υποδομή, στο οποίο εγκαθίσταται και λειτουργεί εξοπλισμός ευρυεκπομπής ραδιοτηλεοπτικού σήματος.(Ν. 3592/2007)
05	Γεωγραφική κάλυψη	επαρκής παροχή ραδιοτηλεοπτικού σήματος σε συγκεκριμένο ελάχιστο ποσοστό επιφάνειας μιας καθορισμένης γεωγραφικής περιοχής.(Ν. 3592/2007)
06	Σταθμός	Ένας ή περισσότεροι πομποί ή δέκτες ή συνδυασμός πομπών και δεκτών μετά των πρόσθετων συσκευών, που είναι αναγκαίοι σε ορισμένη θέση για τη διεξαγωγή (διενέργεια) συγκεκριμένης υπηρεσίας ραδιοεπικοινωνίας ή για την υπηρεσία ραδιοαστρονομίας. Κάθε σταθμός χαρακτηρίζεται από το είδος της υπηρεσίας στην οποία συμμετέχει και από το είδος της υπηρεσίας στην οποία συμμετέχει και από το αν είναι μόνιμος ή προσωρινός (άρθρο 1, παρ1α, Ν.2801/2000)
07	Κατασκευή κεραίας	Το σύστημα των κεραιών εκπομπής και λήψης ραδιοσημάτων μετά των κατασκευών στήριξής τους, εξαρτημάτων και παρελκομένων. Τα παθητικά κάτοπτρα ανάκλασης ραδιοσημάτων θεωρούνται επίσης ως κατασκευές κεραίας. Στο ύψος της κατασκευής κεραίας περιλαμβάνεται και ο φωτισμός ασφαλείας ή και το αλεξικέραυνο (άρθρο 1, παρ1δ, Ν.2801/2000)

Πίνακας 1, “Χρήσιμοι Ορισμοί”

β. ΜΕΤΑΔΟΣΗ ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΟΥ ΣΗΜΑΤΟΣ

Η λειτουργία ενός ραδιοφωνικού σταθμού βασίζεται στη μετάδοση του ήχου χωρίς σύρματα συνδέσεως. Ο εξοπλισμός που απαιτείται για τη μετάδοση ραδιοφωνικών σημάτων είναι (Sanders, 2010):

- **Μικρόφωνο** Ο ρόλος των μικροφώνων είναι η μετατροπή του ηχητικού κύματος σε ηλεκτρικό σήμα. Αυτό επιτυγχάνεται στο κομμάτι της “κάψας”, η οποία φέρει παλλόμενη μεμβράνη. Η κάψα μαζί με τα υπόλοιπα μικροκυκλώματα περικλείονται σε ένα κέλυφος, ώστε να επιτρέπεται η σύνδεση με καλώδιο, το κράτημα στο ανθρώπινο χέρι ή στερέωση σε βάση.
- **Κονσόλα** Οι μηχανικοί ήχου χρησιμοποιώντας μία κονσόλα ήχου τροποποιούν ή συνδυάζουν το σήμα του μικροφώνου με άλλα ηλεκτρικά σήματα. Το ολοκληρωμένο πια σήμα ενισχύεται και στέλνεται στον πομπό, όπου ηλεκτρομαγνητικά φέροντα κύματα παράγονται και συνδυάζονται με το ηχητικό σήμα. Τα φέροντα ηλεκτρομαγνητικά κύματα πριν από τη σύζευξή τους με το ηχητικό κύμα δεν περιλαμβάνουν κάποια ηχητική πληροφορία. Το νέο σύνθετο σήμα που δημιουργείται ενισχύεται και στέλνεται στην κεραία, η οποία το απελευθερώνει στην ατμόσφαιρα. (Sanders, 2010)
- **Πομπός - Κεραία** Το ραδιοσήματα από την κεραία ταξιδεύουν στην ατμόσφαιρα και στέλνονται μέσω ατμοσφαιρικών διαύλων μεταδόσεων, οι οποίοι δεν απαιτούν καλώδιο για να πετύχουν τη σύνδεση πομπού και δέκτη. Μπορεί να είναι κύματα τριών διαφορετικών μορφών:

Άμεσα κύματα: κινούνται ευθύγραμμα και η λήψη τους γίνεται είτε άμεσα από ένα «πιάτο λήψης» είτε αναμεταδίδονται. Κάθε δεκαπέντε χιλιόμετρα περίπου, ανάλογα με τη γεωγραφία της περιοχής απαιτείται ένας πύργος αναμετάδοσης με το αντίστοιχο «πιάτο λήψης»

Κύματα εδάφους: κινούνται σύμφωνα με την καμπυλότητα της γης ακόμη και για μεγάλες χιλιομετρικές αποστάσεις

Ιονοσφαιρικά: κινούνται προς τα ανώτερα στρώματα της ατμόσφαιρας που ανακλώνται προς την κατεύθυνση της γης και έχουν τη δυνατότητα να κάνουν ακόμη και τον γύρο της. Πρόκειται για τα βραχέα κύματα FM.

- **Αναμεταδότης,** ο οποίος είναι ένα σύστημα λήψης και μετάδοσης σήματος. Ο αναμεταδότης συλλαμβάνει το σήμα που του στέλνει ο πομπός ή ο προηγούμενος αναμεταδότης, το ενισχύει και το στέλνει στον επόμενο αναμεταδότη μέχρι να φτάσει στον δέκτη.
- **Δέκτης,** το σύστημα που συλλαμβάνει το σήμα που στέλνουν ο πομπός και ο αναμεταδότης και το μετατρέπει στο ηχητικό σήμα που ακούγεται από τα ραδιόφωνα. Αποτελείται από μία κεραία έναν ενισχυτή ραδιοσυχνοτήτων (RF), έναν μείκτη, έναν ενισχυτή ενδιάμεσης συχνότητας (IF) και ένα ηχείο.

Η λήψη του ραδιοσήματος πραγματοποιείται από τις κεραίες λήψης, οι οποίες «συλλέγουν» ηλεκτρομαγνητική ακτινοβολία. Κάθε μήκος σύρματος μπορεί να λειτουργήσει ως κεραία. Η συσκευή του ραδιοφώνου διαθέτει κεραία με την οποία πραγματοποιείται η ανίχνευση του εκπεμπόμενου σήματος, ένα δέκτη για την επιλογή της επιθυμητής συχνότητας (κάθε σταθμός έχει μια συχνότητα που εμφανίζεται στον πίνακα που αναφέρεται στη συχνότητα του σήματος που εκπέμπουν), έναν αποδιαμορφωτή για την εξαγωγή του πρωτότυπου ηχητικού κύματος από το εκπεμπόμενο σήμα, και έναν ενισχυτή ο οποίος στέλνει το σήμα στα ηχεία.

Γενικά, με τον όρο σήμα νοείται η πληροφορία η οποία εκπέμπεται από τον πομπό και η οποία μετά από μία καθορισμένη επεξεργασία και διερχόμενη μέσα από κάποιο μέσο, λαμβάνεται από κάποιο ή κάποιους δέκτες. Ο δέκτης επεξεργάζεται το σήμα που έλαβε, ώστε να το επαναφέρει στην αρχική του μορφή και στη συνέχεια με τη βοήθεια ενός κατάλληλου συστήματος πχ ενός μεγαφώνου το αποδίδει .

- **Μεγάφωνο** Τα μεγάφωνα τέλος, μετατρέπουν το ηλεκτρικό σήμα σε φυσικές δονήσεις (ήχος). Ακολουθώντας την ακριβώς αντίστροφη πορεία από ένα μικρόφωνο, το μεγάφωνο τροφοδοτείται με σήμα, το οποίο με τη βοήθεια μεμβράνης μετατρέπει σε ηχητικό κύμα.

ii. ΑΦΗΓΗΜΑ ΕΚΘΕΣΗΣ

Βασικός παράγοντας για τον σχεδιασμό του μουσείου και τη διαχείριση των εκθεμάτων είναι ότι παρέχονται οι δύο αίθουσες στις οποίες βρίσκονται ήδη τα περισσότερα εκθέματα που λόγω διαστάσεων ή του εύθραυστου χαρακτήρα τους δεν δύναται να μετακινηθούν. Αποτελούν επομένως σταθερές για τον σχεδιασμό της υπόλοιπης έκθεσης γύρω από αυτά τα συγκεκριμένα εκθέματα. Ένα από αυτά, και το σημαντικότερο ίσως από άποψη ιστορικής αλλά και λειτουργικής αξίας είναι ο πομπός, ο οποίο καταλαμβάνει σχεδόν ολόκληρη τη μία πλευρά της δεύτερης αίθουσας με πλάτος 10 μέτρων.

Στόχος είναι η δημιουργία μιας έκθεσης στην οποία αναδεικνύεται ο επικοινωνιακός ρόλος των μουσείων και η δυναμική τους να δημιουργούν βήματα έκφρασης, ανακάλυψης, ψυχαγωγίας και ενημέρωσης για την κοινωνία. Η άποψη αυτή ταυτίζεται άμεσα με το χαρακτήρα του ραδιοφώνου που εξυπηρετεί όλα τα παραπάνω. Η προσέγγιση της ιδέας εκφράζεται μέσω του ραδιοφωνικού εξοπλισμού που διαθέτει ο σταθμός σε μία παρουσίαση, η οποία είναι βασισμένη σε τεχνολογικά δεδομένα λειτουργίας του ραδιοφώνου.

Το θέμα της ανακαινισμένης έκθεσης που θα φιλοξενηθεί στο Ραδιοφωνικό Σταθμό Κέρκυρας είναι η αφήγηση της λειτουργίας ενός ραδιοφωνικού σταθμού με απλό και σαφή τρόπο. Η οργάνωση των εκθεμάτων θα είναι θεματική και γραμμική. Η πορεία δηλαδή παραγωγής του ραδιοφωνικού σήματος από τα μικρόφωνα έως και τους δέκτες θα μεταφράζεται στον κορμό της πορείας που διαγράφει ο επισκέπτης. Ο επισκέπτης κινούμενος μέσα στο χώρο και περνώντας από τη μία αίθουσα στην άλλη θα πρέπει να μπορεί να κατανοήσει πως γινόταν μέχρι πριν λίγα χρόνια η εκπομπή ενός προγράμματος από το σταθμό να γνωρίσει δηλαδή την τεχνολογία λειτουργίας του ραδιοφώνου. Με τη βοήθεια κάποιων ηχητικών ντοκουμέντων από το αρχείο του σταθμού θα μπορούσε επιπλέον να νιώσει την σημαντικότητα που η ΕΡΑ Κέρκυρας, αλλά και όλοι οι ραδιοφωνικοί σταθμοί, είχαν και έχουν για την επικοινωνία, την ενημέρωση και την ελεύθερη έκφραση της κοινωνίας.

Τα εκθέματα μέσα στις προθήκες τους, προφυλαγμένα από το χρόνο, θα σχηματίζουν μία εικόνα που θα κινεί το ενδιαφέρον του κοινού και θα εξηγεί την πορεία του ραδιοφωνικού

κύματος, από τη στιγμή που σχηματίζονται τα ηχητικά κύματα από τον εκφωνητή μέχρι που φτάνει το ηχητικό μήνυμα στον ακροατή.

Σχεδιάγραμμα 2, “Η πορεία του σήματος”

iii. ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΕΚΘΕΜΑΤΩΝ ΑΠΟ ΤΟ ΚΟΙΝΟ

Η διαχείριση αυτή των εκθεμάτων αποτυπώνει χαρακτηριστικά του σύγχρονου μουσείου και του μουσείου που ιδανικά θέλουμε να υπάρχει, το οποίο δίνει το “λόγο” στη κοινωνία για έκφραση, δημιουργία και ακούει όσα την αφορούν και την απασχολούν. Με τον τρόπο αυτό συμβάλει και αποτελεί μέρος της ζωής των κατοίκων του νησιού, της τοπικής δηλαδή κοινωνίας, αλλά και ευρύτερου ελληνικού χώρου δίνοντας ώθηση για νέα συμπεράσματα, νέες προκλήσεις.

3.4 Η ΕΜΠΕΙΡΙΑ ΤΟΥ ΚΟΙΝΟΥ

i. ΓΕΝΙΚΑ

Σε ένα μουσείο τα εκθέματα λειτουργούν ως σημεία αναφοράς για τον επισκέπτη. Είναι ακίνητα ενώ ο επισκέπτης κινείται ως προς αυτά, αποκτά οπτική επαφή μαζί τους και καταβάλλει διανοητική προσπάθεια να αντιληφθεί αν και τι μηνύματα φέρουν, τι συνοχή έχουν. Εξερευνά ουσιαστικά το χώρο του μουσείου προσεγγίζοντας και παρατηρώντας τα εκθέματα (Συγκολλίτου, 1997)

Είναι αξιοσημείωτο, ότι η περιήγηση του επισκέπτη στο χώρο ενός μουσείου, μπορεί να καταστεί προβληματική και αποτρεπτική αν δεν υπάρχει η σωστή διαχείριση των εκθεμάτων αλλά και του χώρου. Η προσπάθεια του ατόμου να προσανατολιστεί σε ένα περιβάλλον άγνωστο, για μεγάλο χρονικό διάστημα, έχοντας γύρω του πληθώρα πληροφοριών και ερεθισμάτων και μάλιστα μεταξύ άλλων επισκεπτών, συχνά με ετερογενείς συμπεριφορές, οδηγεί συχνά σε ταλαιπωρία, ψυχική και νοητική κόπωση, ανία που συνεπάγονται μειωμένη αντίληψη και απόλαυση και υιοθέτηση μίας παθητικότερης στάσης. Είναι σημαντικό κατά το

σχεδιασμό του μουσείου να προβλεφθεί η ανάπτυξη μίας επικοινωνιακής στρατηγικής, ώστε να εισαχθούν διαδικασίες αφύπνισης και αποφόρτισης του κοινού. Η διακριτική οργάνωση της πορείας του επισκέπτη (τοποθέτηση προθηκών, ψευδότοιχων, ορισμένη χρονολογική ή θεματική ταξινόμηση των εκθεμάτων), η επιλογή ενός αριθμού εκθεμάτων που δε θα είναι υπερβολικός, η χωροταξική διαμόρφωση, επιτρέπουν τον μερικό καθορισμό διαδοχής και την εναλλαγή των ερεθισμάτων με αποτέλεσμα τη μείωση της κόπωσης και την αύξηση του ενδιαφέροντος (Συγκολλίτου, 1997).

ii. ΚΟΙΝΟ ΜΟΥΣΕΙΟΥ ΕΡΤ ΚΕΡΚΥΡΑΣ

Οι αίθουσες του μουσείου, οι οποίες θα βρίσκονται στην είσοδο του σταθμού όπως και σήμερα (χώρος υποδοχής και αίθουσα πομπού) θα είναι πόλος έλξης για μεγάλο αριθμό ατόμων. Οι επισκέπτες μέσα από την περιήγηση τους αρχικά στο χώρο που θα φυλάσσονται τα εκθέματα και μετά σε ορισμένες από τις υπόλοιπες αίθουσες του σταθμού, θα μπορούν να γνωρίσουν το παρελθόν και το παρόν της ραδιοφωνικής εκπομπής. Θα είναι δυνατόν να προβούν σε σύγκριση της παλιάς και νέας τεχνολογίας και να αισθανθούν τη συνοχή της εξέλιξης. Ακόμη και ο τυχαίος θεατής της έκθεσης χωρίς να το επιδιώκει ο ίδιος θα διαμορφώνει μία εντύπωση, μία εικόνα αυτής της πορείας.

Το κοινό της έκθεσης θα είναι πρώτα από όλα οι μόνιμοι κάτοικοι της Κέρκυρας και δεύτερον ο τουριστικός πληθυσμός που έρχεται να απολαύσει την ομορφιά του νησιού. Ένα μεγάλο μέρος του κοινού μπορούν να αποτελέσουν τα εκπαιδευτικά ιδρύματα διαφόρων βαθμίδων. Ομάδες μαθητών ή σπουδαστών θα μπορούν να επισκέπτονται τον χώρο και, ανάλογα με την ηλικία και τα ενδιαφέροντα τους, να οργανώνεται από το προσωπικό μία ξενάγηση στο χώρο ώστε να έρχονται σε άμεση επαφή με τον τρόπο μετάδοσης μίας ραδιοφωνικής εκπομπής. Για παράδειγμα, οι μικροί επισκέπτες ενός δημοτικού σχολείου έχουν ανάγκη από λίγες πληροφορίες που θα τους κινήσουν την περιέργεια, ενώ σπουδαστές σχετικοί με τον τομέα έχουν ανάγκη για περισσότερες λεπτομέρειες και καλύτερη ενημέρωση. Μέσα από την παρατήρηση όχι μόνο των εκθεμάτων αλλά πιθανώς και της ζωντανής μετάδοσης μίας εκπομπής θα γνωρίσουν και το κοινό θα αποκτήσει μία πιο στενή σχέση με το ραδιόφωνο.

Καθώς το νησί αποτελεί δημοφιλή προορισμό και για ολιγοήμερες εκδρομές από σχολεία όλης της χώρας ή για διακοπές οργανωμένων ομάδων του εσωτερικού και του εξωτερικού, με τη σωστή ενημέρωση, μπορεί να διευρύνει το κοινό του σε εθνικό και διεθνές επίπεδο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4 - ΜΟΥΣΕΙΟΓΡΑΦΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

4.1 ΒΑΣΙΚΟΙ ΤΥΠΟΙ ΕΚΘΕΣΕΩΝ

Ανάλογα με τον τρόπο που προβάλλονται τα εκθεσιακά αντικείμενα οι εκθέσεις διαχωρίζονται σε δύο κατηγορίες (Margaret Hall, 1987) (Νούσια, 2003, σελ. 18)

- **ΤΑΞΙΝΟΜΙΚΕΣ ΕΚΘΕΣΕΙΣ.** Τα εκθέματα ταξινομούνται και παρουσιάζονται σε ομάδες όπως χρονική περίοδο δημιουργίας, χρήση, υλικό κατασκευής
- **ΘΕΜΑΤΙΚΕΣ ΕΚΘΕΣΕΙΣ.** Η έκθεση στρέφεται γύρω από ένα συγκεκριμένο θέμα που παρουσιάζει αντικείμενα από διαφορετικές τυπολογίες. Ο τρόπος παρουσίασης διηγείται μία ιστορία και τα αντικείμενα έχουν το ρόλο της οπτικής αφήγησης. Όταν η αφήγηση έχει αρχή και τέλος χαρακτηρίζονται ως *γραμμική*. Όταν το κεντρικό θέμα διακλαδώνεται σε αυτόνομα υποθέματα στο χώρο και στο περιεχόμενο καλείται *μωσαϊκή*.

Ένας άλλος διαχωρισμός των εκθέσεων είναι ανάλογα με το βαθμό συμμετοχής του κοινού σε **παθητικές και συμμετοχικές**. Η συμμετοχή του θεατή-επισκέπτη είναι δυνατή είτε με τη βοήθεια οπτικοακουστικών μέσων είτε με τη χρήση ηλεκτρονικών υπολογιστών. Βοηθά στην κατανόηση του περιεχομένου της έκθεσης.

4.2 ΣΤΑΔΙΑ ΕΤΟΙΜΑΣΙΑΣ ΕΝΟΣ ΜΟΥΣΕΙΟΥ ΚΑΙ ΜΙΑΣ ΕΚΘΕΣΗΣ

Το περιεχόμενο και ο σκοπός του μουσείου συνεχώς μεταβάλλονται. Ενώ, λοιπόν, στο παρελθόν το μουσείο περιοριζόταν στη παθητική διατήρηση και έκθεση αντικειμένων και στην ικανοποίηση των επιστημονικών ενδιαφερόντων μία μικρής μερίδας ειδικών, σήμερα έχει χάσει την παραδοσιακή μορφή του. Τα μουσεία μετατρέπονται όλο και συχνότερα σε ζωντανά πολιτισμικά κύτταρα, εισάγονται πρωτοποριακές εκθέσεις, και ο θεσμός συνεχώς αναπροσαρμόζεται και αποκτά στόχους όπως η εκπροσώπηση μειονοτήτων και η χρήση νέων τεχνολογιών (Νούσια, 2003)

ι. ΣΤΑΔΙΟ ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Για τη δημιουργία ενός εκθεσιακού κέντρου το οποίο θα ανταποκρίνεται σωστά στο ρόλο του απαιτείται προγραμματισμός. Ο προγραμματισμός είναι μία πολύπλοκη διαδικασία που σχετίζεται με το μέγεθος και τις δυνατότητες του μουσείου. Στο στάδιο αυτό απαιτείται η συνεργασία και ο συντονισμός διαφόρων εξειδικευμένων επιστημόνων, όπως αρχαιολόγοι, αρχιτέκτονες και μηχανικοί, σχεδιαστές του φωτισμού, διακοσμητές του χώρου. Καθένας από τους ειδικούς, εργάζεται λαμβάνοντας υπόψη (Νούσια, 2003):

- Τη φιλοσοφία και την εκθεσιακή πολιτική του μουσείου
- Το είδος τη πληροφορίας και των μηνυμάτων που πρόκειται να μεταδοθούν στο κοινό
- Τις δυνατότητες του χώρου
- Τους οικονομικούς περιορισμούς
- Τους χρονικούς περιορισμούς

Μέσα από τον προγραμματισμό καθορίζεται το χρονικό πλαίσιο ολοκλήρωσης του μουσείου, και προετοιμάζεται κάθε στάδιο της διαδικασίας μέχρι να διατεθεί τελικά ο χώρος στο κοινό.

Επίσης, ανάλογα με τους στόχους γίνεται μία αρχική διαλογή αντικειμένων συλλογής και στη συνέχεια αφού προηγηθεί ο σχεδιασμός του εκθεσιακού χώρου από τους ειδικούς και πιθανώς πραγματοποιηθεί η κατασκευή μακέτας ακολουθεί μία δεύτερη και τελική επιλογή των αντικειμένων έκθεσης.

Ένα από τα σημαντικότερα σημεία μίας έκθεσης είναι ο τρόπος που τα επιλεγμένα αντικείμενα θα εκτίθενται στο χώρο του μουσείου.

Πρώτα από όλα, ο σχεδιαστής της έκθεσης ουσιαστικά μπορεί να οργανώσει τη διαδρομή που το κοινό θα ακολουθήσει σε μικρό ή μεγάλο βαθμό ώστε η έκθεση να έχει νόημα. Συχνά οι προθήκες εκτός ότι προστατεύουν τα εκθέματα, λειτουργούν ως μέσα καθοδήγησης για τον κοινό. Η τοποθέτηση τους και γενικά η οργάνωση του χώρου επιτρέπει συγκεκριμένες κινήσεις ή θεάσεις. Μία διαδρομή μπορεί να περνάει μόνο από τα βασικά εκθέματα (ταχεία),

ενώ μία άλλη να είναι πιο αναλυτική και να απαιτεί περισσότερο χρόνο, διερχόμενη από όλα τα αντικείμενα (βραδεία) (Νούσια, 2003).

Ο φωτισμός των εκθεμάτων συνήθως είναι τεχνητός ή ένας συνδυασμός φυσικού και τεχνητού φωτισμού. Το φυσικό φως φέρνει το έκθεμα στις φυσικές συνθήκες προβολής του, δημιουργώντας την εικόνα που είχε ο παρατηρητής στο φυσικό του χώρο. Το τεχνητό φως βοηθάει ώστε το αντικείμενο να προβάλλεται, να διαχωρίζεται από το φόντο και να αναδεικνύονται οι λεπτομέρειες του. (Νούσια, 2003)

Σημαντικοί παράγοντες κατά το στάδιο αυτό είναι (Νούσια, 2003):

- Η επιλογή χρώματος. Τόσο μέσα στις προθήκες όσο και στον εκθεσιακό χώρο.
- Ο σχεδιασμός λεζάντας, επιγραφών και επεξηγηματικών κειμένων, φωτογραφίες, διαγράμματα. Βοηθούν στην ενημέρωση του επισκέπτη και στην κατανόηση της νοηματικής συνοχής της συλλογής των αντικειμένων. Το φωτογραφικό υλικό από το αρχικό φυσικό περιβάλλον των αντικειμένων, τη μεταφορά και τη συντήρησή τους προσδίδει οικειότητα
- Τρισδιάστατες μακέτες. Ολοκληρώνουν την εικόνα που ο επισκέπτης έχει διαμορφώσει στο μυαλό του. Μπορεί να είναι ομοιώματα αντικειμένων αλλά και αναπαραστάσεις πόλεων.
- Χρήση πολυμέσων. Μπορεί να αναφέρεται κανείς σε απλά συστήματα οπτικοακουστικών μέσων που προβάλλουν διαφάνειες ή ταινίες με την ιστορία των εκθεμάτων. Επίσης, στο σημείο αυτό αποφασίζεται και οργανώνεται η προσθήκη συμμετοχικών εκθεμάτων κυρίως για παιδιά αλλά και μεγάλους. Μπορεί να ξεκινούν από το πάτημα ενός κουμπιού μέχρι και χρήση ηλεκτρονικών υπολογιστών. Ο ηλεκτρονικός υπολογιστής σήμερα είναι πολύτιμο διδακτικό εργαλείο. Επιτρέπει την πρόσβαση σε επιπλέον πληροφορίες για τα εκθέματα, καθοδήγηση σε ένα συγκεκριμένο έκθεμα.

ii.ΣΤΑΔΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

Στο στάδιο εφαρμογής υλοποιούνται τα σχέδια και οι αποφάσεις που πάρθηκαν κατά το στάδιο προετοιμασίας. Γίνεται η κατασκευή και τοποθέτηση των προθηκών, ολοκληρώνονται οι τεχνικές εργασίες του χώρου και ακολουθεί η οριστική τοποθέτηση αντικειμένων στη μόνιμη θέση τους και συχνά η έκδοση καταλόγου αντικειμένων.

iii. ΣΤΑΔΙΟ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ

Το μουσείο τίθεται στη διάθεση του κοινού. Ο εκθεσιακός χώρος υποδέχεται τους επισκέπτες του και το προσωπικό φροντίζει για την εύρυθμη λειτουργία του μουσείου.

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΜΟΥΣΕΙΩΝ 20^{ου} αιώνα	
Φορείς ίδρυσης	Κράτος, πολιτιστικά ιδρύματα, εταιρείες και σωματεία, τράπεζες, ιδιώτες
Στέγη	Διατηρητέα κτίρια, νέα κτίρια
Τρόποι εμπλουτισμού των συλλογών	Ευρήματα ανασκαφών, τυχαία ευρήματα, αγορές, δωρεές
Προσωπικό	Μόνιμοι επιμελητές, εποχικοί υπάλληλοι ή εξωτερικοί συνεργάτες, εθελοντές
Οικονομικά	Κρατική επιχορήγηση, χορηγίες, δωρεές, ιδία έσοδα
Τρόπος έκθεσης	Ανάλογα με τον τύπο του μουσείου
Πρόνοια για το κοινό	Περιοδικές και περιοδεύουσες εκθέσεις, εκπαιδευτικά προγράμματα και δραστηριότητες, εκδόσεις, πωλητήρια, αναγνωκτήρια, επέκταση του ωραρίου επίσκεψης, πρόβλεψη για άτομα με ειδικές ανάγκες, προγράμματα προσέγγισης

Πίνακας 2, “Χαρακτηριστικά Ελληνικών Μουσείων”

4.3 ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΜΟΥΣΕΙΟΥ ΕΡΤ ΚΕΡΚΥΡΑΣ

Η εύρυθμη λειτουργία ενός μουσείου εξαρτάται άμεσα από τη μουσειολογική διαχείριση. Όσο πολιτισμικά σημαντική ή ιστορικά πολύτιμη και να είναι η συλλογή των αντικειμένων που θα εκτεθεί, αν η διαχείριση του μουσείου, του χώρου και των εκθεμάτων, δεν είναι η κατάλληλη τότε οι σκοποί και οι στόχοι των διοργανωτών δεν μπορούν να εκπληρωθούν με επιτυχία.

Το σύγχρονο μουσείο έχει δώσει ιδιαίτερα έμφαση στη διαχείριση του υλικού του, καθώς έχει αποβάλει την πεποίθηση πως ένας ανοικτός εκθεσιακός μουσειακός χώρος είναι αρκετός για την επιμόρφωση του κοινού, το οποίο περιπλανώμενο στο χώρο ανάμεσα στα εκθέματα, ενημερώνεται από μόνο του για μία εποχή, μία κατάσταση ή ένα γεγονός. Σήμερα, το μουσείο θεωρείται ότι προσφέρει φιλοξενία, επιμόρφωση, εκπαίδευση, ενημέρωση με παραγωγικό τρόπο, λαμβάνοντας υπόψη τις διαφορετικές αλλά και συγκεκριμένες ανάγκες του κοινού του. Λαμβάνεται υπόψη ότι το κοινό είναι ποικιλόμορφο και πρέπει κατά το σχεδιασμό της έκθεσης να υπολογίζονται παράμετροι που θα καλύπτουν τις ανάγκες μεγάλου ποσοστού των επισκεπτών.

Είναι απαραίτητο όλοι οι χώροι του μουσείου να είναι φτιαγμένοι με την ίδια αισθητική και να υπηρετούν την ίδια αφήγηση. Οι συμπληρωματικοί χώροι, αν υπάρξουν, οφείλουν να είναι ενταγμένοι στον σχεδιασμό του εκθεσιακού χώρου. Υπάρχουν διαφοροποιήσεις που προκύπτουν από τη διαφορετική χρήση, αλλά δεν γίνεται να είναι ξένοι και ετεροκαθορισμένοι. Χρειάζεται να ακολουθούν την κυρίαρχη νοηματική και σχεδιαστική ιδέα. Όλοι οι χώροι προσθέτουν καίρια στο χτίσιμο της συνολικής εμπειρίας.

Το μουσείο του Ραδιοφωνικού Σταθμού Κέρκυρας πρέπει να διαμορφωθεί, με σκοπό να εξασφαλίζεται ότι το άτομο που επισκέπτεται το χώρο θα έρχεται σε επαφή με το κατάλληλο πληροφοριακό υλικό, ώστε να εκπληρώνονται οι προσδοκίες του.

ι. ΕΠΙΛΟΓΗ ΚΑΙ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΕΚΘΕΣΙΑΚΟΥ ΧΩΡΟΥ

Ο χώρος φιλοξενίας του Μουσείου Ραδιοφωνίας της ΕΡΤ Κέρκυρας είναι οι αίθουσες του Ραδιοφωνικού Σταθμού που και σήμερα φιλοξενούν μηχανήματα και εξαρτήματα από τον παλιό εξοπλισμό του. Πρόκειται για τις αίθουσες υποδοχής των επισκεπτών.

Ο χώρος υποδοχής στην οποία βρίσκεται και η κύρια είσοδος του σταθμού είναι τετραγωνικού σχήματος με διαστάσεις 5m x 5m. Φέρει 6 πόρτες, από τις οποίες η μία είναι η είσοδος. Δεξιά και αριστερά, δύο πόρτες επικοινωνούν με γραφεία, ενώ κατά την ίδια διάταξη (δεξιά και αριστερά της εισόδου), δύο ακόμη πόρτες επικοινωνούν με διαδρόμους οι οποίοι οδηγούν στις υπόλοιπες αίθουσες του σταθμού. Δεξιά στην αίθουσα τεχνικού ελέγχου στο ραδιοθάλαμο και σε γραφεία. Αριστερά στο συνεργείο, στο WC, στην κουζίνα και σε διοικητικά γραφεία. Στον απέναντι τοίχο από την είσοδο, βρίσκεται η πόρτα επικοινωνίας με την δεύτερη αίθουσα του μουσείου, την αίθουσα πομπού.

Η αίθουσα πομπού, όπου φιλοξενείται ο παλιός πομπός, εξαρτήματα και μηχανήματα που βοηθούσαν στη λειτουργία του, έχει σχήμα ορθογωνίου με διαστάσεις 9,85m x 2,63m. Επικοινωνεί, εκτός από τον χώρο υποδοχής και με την αίθουσα τεχνικού ελέγχου, το συνεργείο και την αίθουσα που φιλοξενείται ο σύγχρονος πομπός εκπομπής ραδιοφωνικού σήματος.

Ο μορφολογικός σχεδιασμός του εκθεσιακού χώρου είναι ιδιότυπος. Τα υλικά κατασκευής, η χρωματική επιλογή ακόμη και ο φωτισμός των εκθεμάτων είναι φυσικά και όμοια με τις συνθήκες που επικρατούσαν την περίοδο που τα μηχανήματα αυτά ήταν ακόμη ενεργά στον ίδιο χώρο. Ωστόσο, είναι σοβαρό μειονέκτημα, ότι οι ωφέλιμοι χώροι για την τοποθέτηση των εκθεμάτων είναι περιορισμένοι, ειδικά στον χώρο υποδοχής.

ii. ΧΩΡΟΣ ΥΠΟΔΟΧΗΣ ΠΡΙΝ ΤΗΝ ΕΙΣΟΔΟ ΣΤΟ ΜΟΥΣΕΙΟ

Στον χώρο υποδοχής γίνεται η προετοιμασία των επισκεπτών για την είσοδο στο μουσείο. Τους δίνεται ο χώρος για να χρησιμοποιήσουν λίγο χρόνο να οργανωθούν, να τακτοποιήσουν τα πράγματα τους και να περάσουν από την διάθεση που τους έχει προξενήσει η διαδρομή μέσα στην πόλη στην διάθεση επίσκεψης στο μουσείο. Στο Ραδιοφωνικό Σταθμό Κέρκυρα, δεν υπάρχει διαθέσιμο κλειστός χώρος που να μπορεί να επιτελέσει αυτό το ρόλο. Οι συγκεντρωμένοι επισκέπτες, ειδικά αν είχαν έρθει με ραντεβού, θα περίμεναν το μέλος του προσωπικού που θα τους ξεναγούσε στο χώρο του σταθμού με ασφάλεια και εκεί θα μπορούσαν να προμηθευτούν και κατάλληλο έντυπο υλικό. Ένα διάγραμμα του χώρου και μία σύντομη ιστορική αναδρομή του σταθμού που θα τους κινούσε το ενδιαφέρον και θα τους προετοίμαζε για τη ξενάγηση.

Συχνά οι επισκέπτες “γεμίζουν” με ενημερωτικό υλικό που πετούν γρήγορα και ποτέ δεν διαβάζουν. Το έντυπο υλικό ενός Μουσείου χρειάζεται να έχει τρία βασικά χαρακτηριστικά: να είναι ακριβώς ο,τι χρειάζεται , μόνο με τις βασικές πληροφορίες προς διανομή, να είναι προσανατολισμένο στον αναγνώστη, εύκολο και ικανοποιητικό ως προς την ανάγνωση και τέλος να φέρει την ποιοτική και οπτική σφραγίδα του μουσείου, να είναι ξεκάθαρο ότι πρόκειται για δική του παραγωγή, να έχει διασύνδεση με τα προηγούμενα και τα επόμενα έντυπα. Επίσης χρειάζεται η διασφάλιση της περαιτέρω επικοινωνίας με το Μουσείο σε περίπτωση που ο επισκέπτης το επιθυμεί. Αυτά είναι αρκετά ως προς την επαφή του επισκέπτη με το έντυπο υλικό. Η παρουσία του στο χώρο, η περιήγηση του κατά τη διάρκεια αναμονής και η παροχή “πληροφοριών” με οπτικά ή και ακουστικά μέσα, είναι πιο δελεαστικά για τον σύγχρονο επισκέπτη.

iii. ΑΙΘΟΥΣΑ 1 – ΧΩΡΟΣ ΥΠΟΔΟΧΗΣ

Η πρώτη αίθουσα που θα φιλοξενήσει τα εκθέματα είναι περίπου 25 τετραγωνικά μέτρα. Ο φωτισμός της αίθουσας είναι φυσικός, καθώς από την πλευρά της εισόδου ο τοίχος αλλά και η πόρτα, είναι κυρίως από γυαλί με σιδερένιο σκελετό.

Εικόνα 8: “Είσοδος σταθμού. Εξασφαλίζει φυσικό φωτισμό”

Όπως αναφέρθηκε, σε αυτή την αίθουσα, 5 ακόμη πόρτες οδηγούν τον επισκέπτη στον υπόλοιπο ραδιοφωνικό σταθμό. Για το νέο μουσείο Ραδιοφωνίας της ΕΡΤ Κέρκυρας παρουσιάζουν σοβαρό μειονέκτημα, καθώς ο χώρος του τοίχου που απομένει ελεύθερος για την τοποθέτηση προθηκών είναι περιορισμένος μεταξύ των θυρών.

Εικόνα 9: “Η αίθουσα της κυρίας εισόδου”

Μία πρόταση για να εξασφαλιστεί περισσότερη διαθέσιμη επιφάνεια για την τοποθέτηση προθηκών είναι οι δύο πόρτες που οδηγούν στα γραφεία να καταργηθούν. Επίσης, θα μπορούσαν οι επιφάνειες των τοίχων των διαδρόμων που εκτείνονται δεξιά και αριστερά του χώρου υποδοχής να φιλοξενήσουν φωτογραφικό υλικό από τα αρχεία του ραδιοφωνικού σταθμού. Να αποτελέσουν δηλαδή μία προέκταση της αίθουσας.

Μία άλλη πρόταση, η οποία όμως απαιτεί μεγαλύτερη παρέμβαση στο χώρο είναι η εξής:

- Η είσοδος να αλλάξει μερικώς. Η τζαμαρία γύρω από την κύρια είσοδο να χτιστεί, εξασφαλίζοντας έτσι χώρο για την τοποθέτηση των προθηκών πλησιέστερα στην είσοδο, αλλά κυρίως για να εξασφαλιστούν σταθερότερες περιβαλλοντικές συνθήκες, όπως θερμοκρασία και υγρασία. Ο τοίχος θα προσφέρει καλύτερη θερμομόνωση και προστασία των εκθεμάτων. Επίσης, θα δοθεί η δυνατότητα για τεχνητό φωτισμό, ο οποίος μπορεί να αναδείξει ορισμένα εκθέματα καλύτερα αλλά και να βοηθήσει στη δημιουργία μίας πιο ήρεμης ατμόσφαιρας
- Η μία από τις δύο πόρτες που οδηγούν σε γραφεία να κλείσει για να εξασφαλιστεί χώρος για την έκθεση
- Το γραφείο που θα παραμείνει να επικοινωνεί με τον εκθεσιακό χώρο, να αλλάξει λειτουργία. Μπορεί να μετατραπεί σε χώρο όπου θα υπάρχει έντυπο πληροφοριακό υλικό και γραφείο υποδοχής και δημοσίων σχέσεων. Ακόμη και να δημιουργηθεί μία μικρή βιβλιοθήκη με τα αρχεία του σταθμού ή της ΕΡΤ. Μπορεί επίσης να διαθέτει προς πώληση μικρά αναμνηστικά με θέμα το ραδιόφωνο ή και τεχνικά βιβλία για όσους επισκέπτες έχουν υψηλότερες απαιτήσεις και πιο εξειδικευμένα ενδιαφέροντα. Δεν αποκλείεται φυσικά μελλοντικά να χρησιμοποιηθεί ως αίθουσα έκθεσης, εμπλουτίζοντας την συλλογή αντικειμένων

Τέλος, προτείνεται μία στρογγυλή προθήκη στο κέντρο της αίθουσας, κατασκευασμένη και σχεδιασμένη με τη μορφή τραπεζιού, η οποία θα εκθέτει όλα τα μικρόφωνα της μουσειακής συλλογής. Η νοηματοδότηση των μικροφώνων ως “διάυλοι” επικοινωνίας, είναι και ο λόγος ύπαρξης των μικροφώνων στην πρώτη αίθουσα του χώρου. Επίσης, σηματοδοτούν το μέσο επικοινωνίας των ανθρώπων με την κοινωνία σε μαζικό επίπεδο, την κοινωνική διάσταση

του ραδιοφώνου καθώς και τον “τρόπο” πρόσβαση τους στο χώρο.

Επιπλέον, η προθήκη αυτή μπορεί να πλαισιωθεί με μηχανήματα και εξαρτήματα που αφορούν την παραγωγή μουσικής και ήχου.

Θα λέγαμε, πως η αίθουσα 1, σύμφωνα με το μουσειακό σενάριο, είναι ο χώρος που “αφορά” τη κοινωνική διάσταση του ραδιοφώνου, ως προς τη παραγωγή και την επικοινωνία .

iv. ΑΙΘΟΥΣΑ 2 - ΑΙΘΟΥΣΑ ΠΟΜΠΟΥ

Στην αίθουσα πομπού, την προσοχή του επισκέπτη την προσελκύει ο παλιός πομπός. Πρόκειται για ένα σπάνιο έκθεμα το οποίο ακόμη λειτουργεί. Ουσιαστικά αποσύρθηκε γιατί αντικαταστάθηκε από κάτι πιο σύγχρονο.

Όπως αναφέρθηκε, στην αίθουσα αυτή, οι αλλαγές είναι περιορισμένες. Ο ίδιος ο πομπός βρίσκεται τοποθετημένος στην αρχική του θέση. Ωστόσο η μετακίνηση ορισμένων εκθεμάτων ώστε να εξασφαλιστεί η θεματική συνοχή είναι απαραίτητες. Συγκεκριμένα, στην αίθουσα αυτή, προτείνεται η έκθεση, εξαρτημάτων που αποτελούν μέρος του πομπού, όπως και μηχανήματα που λειτουργούσαν συνοδευτικά ή υποστηρικτικά στη λειτουργία του. Στην αίθουσα αυτή, το αφήγημα αφορά τη τεχνολογική διάσταση του ραδιοφώνου και παρουσιάζει την εργασία και το τρόπο παραγωγής από την οπτική του τεχνικού.

4.4 ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΣΤΟ ΧΩΡΟ

Ο χώρος του μουσείου του Ραδιοφωνικού Σταθμού Κέρκυρας θα πρέπει να υποστεί ορισμένες αλλαγές, οι οποίες όπως αναφέρθηκε δεν είναι ριζικές αλλά απαραίτητες για την ορθότερη παρουσίαση της συλλογής των συγκεκριμένων αντικειμένων. Έχοντας ήδη αναφέρει ότι για την πρώτη αίθουσα, υπάρχουν δύο προτάσεις που συνεπάγονται αλλαγή, μικρότερη ή μεγαλύτερη, στην εμφάνιση του χώρου, παρακάτω ακολουθούν ορισμένες προτάσεις πιο συγκεκριμένες.

Καταρχάς, θα μπορούσαν να αντικατασταθούν οι παλιές προθήκες από νέες, οι οποίες έχουν νέα αισθητική και πιο ελεγχόμενες συνθήκες περιβάλλοντος. Τα μικροαντικείμενα, μηχανήματα και εξαρτήματα, που φυλάσσονται στο χώρο θα μπορέσουν να προστατευθούν καλύτερα και να διατηρηθούν ασφαλέστερα στο χρόνο από τις αυξομειώσεις υγρασίας και θερμοκρασίας, από την επαφή με τον ατμοσφαιρικό αέρα και τους ρυπογόνους παράγοντες

που φέρει. Επειδή στο Αρχείο διαρκώς προστίθεται καινούριο υλικό, θα ήταν χρήσιμο να υπάρχει η δυνατότητα να προστεθούν είτε συμπληρωματικά, είτε αυτόνομα κάποια ευρήματα. Αυτό θα εξυπηρετούσε ίσως και τις ανάγκες περιοδικών αλλαγών. Στον κυρίως χώρο της έκθεσης δεν θα μπορούσαν να φιλοξενηθούν περιοδικές εκθέσεις, εξαιτίας των περιορισμένων διαστάσεων καθώς και της βασικής λειτουργίας του χώρου (εργασιακό περιβάλλον) η ύπαρξη κάποιων υποδοχών θα επέτρεπε προσθήκη ή ανανέωση του υλικού.

Θα ήταν επίσης χρήσιμη και η ανανέωση των βάθρων στήριξης των εκθεμάτων. Χρειάζεται να έχουν αντικραδαστική δράση ώστε να εκθέματα να προστατεύονται από έντονες δονήσεις, όπως ενός σεισμού και δυνατούς θορύβους.

Η προσθήκη σε δύο ή τρία σημεία υπολογιστών σε σταθερή βάση, εξοπλισμένων ακουστικά αλλά περιορισμένων δυνατοτήτων πρόσβασης στο διαδίκτυο, θα μπορούσε να αποδειχθεί πολύτιμη. Στους υπολογιστές θα μπορούσε να υπάρχει υλικό από το αρχείο του σταθμού, ηχητικό και φωτογραφικό, κατάλληλα επεξεργασμένο και ταξινομημένο χρονολογικά και θεματικά διαθέσιμο για το κοινό. Ο επισκέπτης θα μπορούσε να επιλέξει τι θα δει ή τι θα ακούσει.

Επίσης, τα εκθέματα θα έπρεπε να φέρουν επιγραφές – λεζάντες με το όνομα και τη λειτουργία τους, αλλά και με συνοδευτικό κείμενο, αναλυτικότερο, το οποίο να περιγράφει το ρόλο τους ή ορισμένες τεχνικές προδιαγραφές λειτουργίας. Τα κείμενα αυτά θα απευθύνονται στο κοινό που ενδιαφέρεται να μάθει αυτές τις λεπτομέρειες.

Τέλος θα ήταν χρήσιμη η προετοιμασία μέρους του προσωπικού για τη λειτουργία του μουσείου. Θα πρέπει να οριστούν ορισμένα άτομα που θα αναλάβουν το ρόλο της φύλαξης των εκθεμάτων και της ξενάγησης των επισκεπτών, αν και εφόσον κριθεί απαραίτητο. Επίσης, χρειάζεται μια ετοιμότητα για την αντιμετώπιση ζητημάτων που αφορούν άμεσα την επίσκεψη και που δεν υπάρχει περίπτωση να μην προκύψουν κάποια στιγμή. Η προετοιμασία λοιπόν του προσωπικού για επιδέξιους χειρισμούς καθορισμού της θέσης και της στάσης που έχει επιλεχθεί να ακολουθείται είναι αναγκαία.

4.5 ΣΤΟΧΟΙ – ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ

Οι στόχοι της δημιουργίας ενός μουσείου της ΕΡΤ στο νησί της Κέρκυρας είναι το κοινό να έρθει σε επαφή με την Ελληνική Ραδιοφωνία. Τα εκθέματα στοχεύουν στο να βοηθήσουν τον επισκέπτη να αναγνωρίσει την διαδικασία εκπομπής και λήψης ενός ραδιοφωνικού προγράμματος, που μέχρι πρόσφατα ίσχυε.

Η παρούσα μουσειολογική μελέτη στοχεύει ώστε το μουσείο της ΕΡΤ Κέρκυρας να αποκτήσει νέες προοπτικές. Συγκεκριμένα:

- Στον εμπλουτισμό του μουσειακού υλικού, σε μηχανήματα, τα οποία θα περάσουν στα χέρια των συντονιστών κυρίως από δωρεές. Μέσα από μηχανήματα αυτά θα είναι δυνατή η καταγραφή και η παρουσίαση της συνολικής ιστορίας όλων των ραδιοφωνικών σταθμών των Ιονίων Νήσων, της Δυτικής Ελλάδας και εν μέρει της υπόλοιπης χώρας.
- Στον καλύτερο δυνατό τρόπο παρουσίασης του υλικού ώστε το μουσείο να εξυπηρετήσει τους στόχους του
- Στην επαναλειτουργία των μηχανημάτων που έχουν υποστεί βλάβη και χρειάζονται επισκευή
- Στην καθημερινή λειτουργία του μουσείου για το κοινό
- Στη μελλοντική δημιουργία ιστοσελίδας όπου τα εκθέματα θα είναι διαθέσιμα προς παρατήρηση και μέσω της ηλεκτρονικής σελίδας
- Στην προσφορά μουσείου στην τοπική κοινωνία. Είναι ένα θέμα το οποίο για την τοπική κοινωνία και τους εκπροσώπους της Πολιτείας- συγκαταλέγεται στα «σημαντικά». Συμβάλλει στην αναβάθμιση της ποιότητας ζωής των κατοίκων της περιοχής.
- Στον εμπλουτισμό του υλικού με ακουστικό υλικό από τα αρχεία που φυλάσσονται και περιέχουν το λόγο ή τη συνέντευξη με σημαντικά ιστορικά πρόσωπα

- Μία μετέπειτα προοπτική είναι η δημιουργία βιβλιοθήκης από το αρχείο του σταθμού, συλλογή από διοικητικά έγγραφα αλλά και γραπτά αρχεία από τη λειτουργία του σταθμού (δακτυλογραφημένα ή χειρόγραφα σημειώματα για ειδήσεις ή νέα). Χρονολογικός κατάλογος
- Επίσης, η εύρεση δωρητών για επιπρόσθετα εκθέματα ή ακόμη και με δανεισμό προσωπικής συλλογής

Ο τελικός σκοπός είναι να διηγηθεί την ιστορία του ραδιοφώνου και τη εξηγήσει με απλό και κατανοητό τρόπο τη λειτουργία ενός ραδιοφωνικού σταθμού. Τέθηκε ως στόχος να φανούν οι λειτουργικές δυνατότητες της ΕΡΤ σε επίπεδο εκπομπών, στούντιο κτλ σήμερα όσο και στο παρελθόν.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Ο ρόλος του σύγχρονου μουσείου και οι αλλαγές που η μουσειολογία φέρει δημιουργούν μια σειρά από ανάγκες, προοπτικές και τρόπους μελέτης. Το μουσείο οφείλει να είναι ανθρωποκεντρικό και να υπακούει στις ανάγκες και τις δυνατότητες του κοινού. Με αυτό ως αρχή μελετά, ερμηνεύει, εκθέτει και συντηρεί αντικείμενα, με επίκεντρο τους ανθρώπους ως βασικούς αποδέκτες.

Σημαντική μέριμνα της επιστήμης είναι και η δημιουργία νέων χώρων που παρά την αφάνεια ως προς τα υλικά τους, διαγράφουν πορεία και μένουν στην ιστορία. Έτσι και με την περίπτωση της ΕΡΤ Κέρκυρας. Η μουσειολογία αντιλαμβάνεται την αναγκαιότητα και μελετά την ανάδειξη και διαχείριση μιας συλλογής χρόνων με συμβολή στην κοινωνία, τη τεχνολογία, την πολιτική και τον πολιτισμό.

Αν θελήσουμε να κάνουμε συγκριτική μελέτη του υλικού ανοίγονται και άλλες προοπτικές. Τοποθετώντας την πραγματικότητα της ΕΡΤ όχι μόνο στην εγχώρια σκηνή αλλά και σε αντιστοιχία ή αναλογίες με τις παγκόσμιες τάσεις γίνεται δυνατή η σύγκριση, η επιρροή, η συμπίεση και η ανάπτυξη σύμφωνα με τις γενικότερες εξελίξεις των μέσων και των ρόλων τους. Μπορεί να θιγεί επίσης και το ζήτημα της αισθητικής, και στο ραδιόφωνο αλλά ειδικά στην τηλεόραση, αυτό αποτελεί ένα βασικό σημείο. Ζούμε στην εποχή της εικόνας και το πώς στοιχειοθετείται η εκάστοτε εικόνα πάντοτε περιέχει νόημα. Μπορούμε να αγγίξουμε την παραγωγή των μέσων με εργαλεία από την ιστορία της τέχνης, την αισθητική και την φιλολογία.

Πέρα όμως από το περιεχόμενο υπάρχει και η κατασκευή τους. Έτσι φτάνουμε στις δυνατότητες δημιουργίας, τα μηχανήματα και τα εργαλεία που διαμορφώνουν το προσφερόμενο προϊόν. Μαζί με τις τεχνολογικές δυνατότητες του πομπού και του δέκτη αλλάζει οριστικά και το περιεχόμενο των εκπομπών, είναι τελειώς διαφορετικές οι προσδοκίες, ακόμα και η αντίληψη της πραγματικότητας. Η ποιότητα καθορίζει και το περιεχόμενο. Στο τέλος φτάνουμε στην ίδια την ανατομία του οργανισμού που εξετάζουμε, πώς είναι και γιατί. Μέσα από τις δικές του αντιλήψεις (της ΕΡΤ), προσλήψεις και εργασία προκύπτει το τελικό προϊόν. Σε κάθε περίπτωση το έκθεμα πρέπει να παραμένει κεντρικό και

να μονοπωλεί το ενδιαφέρον. Μπορούμε να οργανώσουμε κύκλους θεμάτων που θα μας απασχολούν κάθε φορά στην ερμηνεία οι οποίοι ανάλογα με το παράδειγμα θα παίρνουν διαφορετική έκταση και έμφαση.

Βασική κεντρική θέση είναι ότι υπάρχει διαρκής αλληλοτροφοδότηση ανάμεσα στους συντελεστές, το προϊόν και το κοινό. Για να κατανοήσουμε το ραδιόφωνο και την τηλεόραση χρειάζεται να αντιληφθούμε ως παράγοντές τους, ταυτόχρονα, τους άμεσους δημιουργούς και το ευρύτερο πλαίσιο και επίσης να αντιληφθούμε πως και οι εξελίξεις στο ραδιόφωνο και στην τηλεόραση διαμορφώνουν την κοινωνία γύρω τους. Η κεντρική ιδέα μεταφράζεται και σε νοηματική και φυσική διάρθρωση, θα προκύπτουν στην έκθεση σημεία-παραδείγματα και αναφορές- αποδομήσεις με τη μορφή ανακάλυψης και συσχετισμών. Είναι μια διαρκής πορεία. Τα εκθέματα "φυτρώνουν" ως παραδείγματα που το καθένα από αυτά έχει στον πυρήνα του το σημαντικότερο επιχείρημα για την υπόστασή του (αλλού θα είναι το κοινωνικό, αλλού το αισθητικό κτλ).

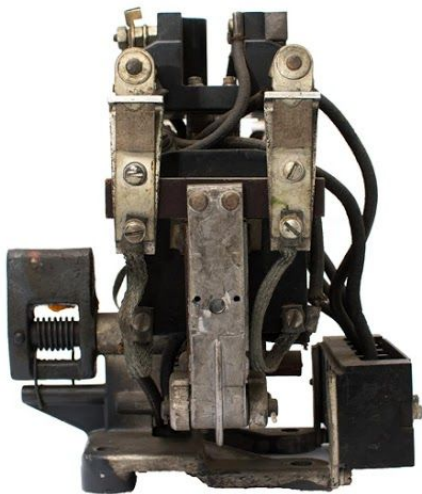
Η Μουσειολογική μελέτη, συμπεριλαμβάνει όλα τα χαρακτηριστικά που συνδέουν όλα τα παραπάνω. Άνθρωπος και έκθεμα, μουσείο και κοινωνία. Με τα εργαλεία της το μουσείο ασκεί πνευματικό και φυσικό έλεγχο στις συλλογές του με στόχο την κοινωνία που το περιβάλλει.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

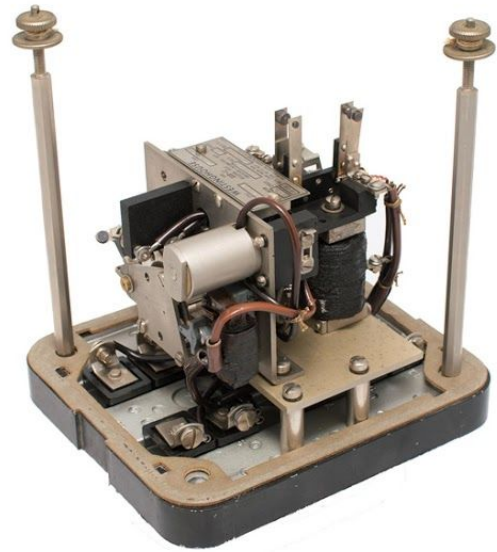
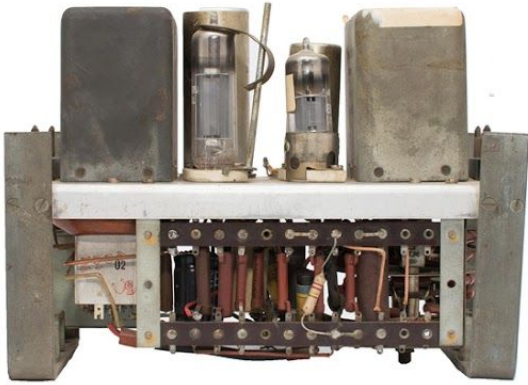

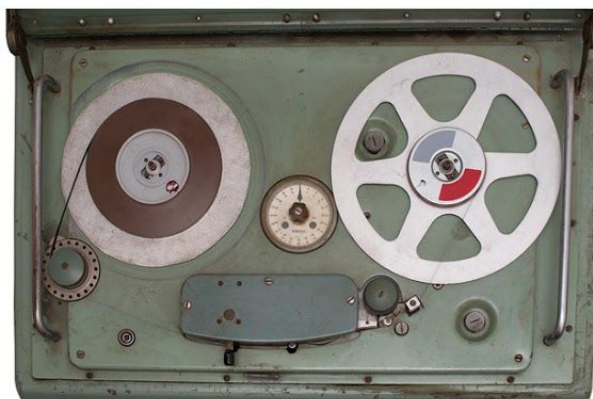
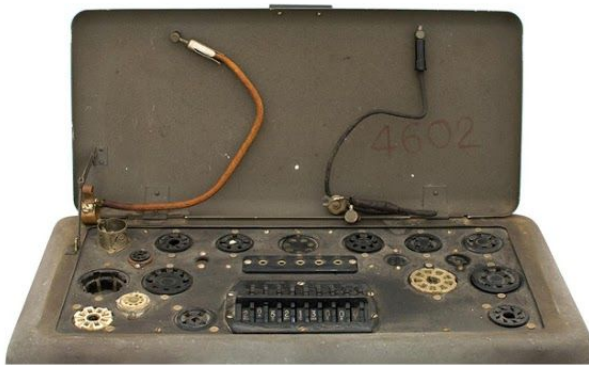

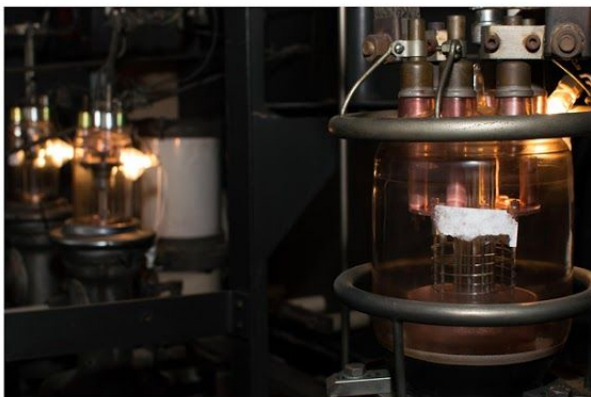

MEPTK03	Παστίλη	1	πολυμονιακή εξάνθημα	Εξάνθημα μεταξύ βλεννών	110-6LS	CORNELL- DUBILIER	/	βασίλειο, μέτριο	0,068m	0,051m	0,066m	Διαστάτι 60	1957	Αγίαρνη	/	Εν λατομάρνη, ελαιομάρνη, λατομάρνη	Πασηνή, ελαιομάρνη, λατομάρνη	Πασηνή, ελαιομάρνη, λατομάρνη	DSC 0140, 0145
MEPTK04	Παστίλη	1	πολυμονιακή εξάνθημα	Εξάνθημα μεταξύ βλεννών	/	LI-S- BERKSTAT	/	μέτριο, επωμάρνη	πολυμάρνη, λατομάρνη	πολυμάρνη, λατομάρνη	πολυμάρνη, λατομάρνη	Διαστάτι 60	/	Αγίαρνη	/	Εν λατομάρνη, λατομάρνη	Πασηνή, ελαιομάρνη, λατομάρνη	Πασηνή, ελαιομάρνη, λατομάρνη	DSC 0147-0148
MEPTK05	Παστίλη	1	πολυμονιακή εξάνθημα	Εξάνθημα μεταξύ βλεννών	5010-99-011- 2280	TCC	CP 144 T	μέτριο	0,065m	0,065m	0,068m	Διαστάτι 60	/	Μ. λατομάρνη	/	Εν λατομάρνη, λατομάρνη	Πασηνή, ελαιομάρνη, λατομάρνη	Πασηνή, ελαιομάρνη, λατομάρνη	DSC 0144
MEPTK06	Διακ. Βαλάνο	1	πολυμονιακή εξάνθημα	Διακ. Βαλάνο	/	HIS MASTER VOICE	/	βασίλειο	-	-	0,25m	Διαστάτι 50	/	Ελαιομάρνη	/	Εν λατομάρνη, λατομάρνη	Πασηνή, ελαιομάρνη, λατομάρνη	Πασηνή, ελαιομάρνη, λατομάρνη	DSC 0149- 015102-0163
MEPTK07	Παστίλη	1	πολυμονιακή εξάνθημα	Παστίλη	K-18	SANWA	/	μέτριο, βασίλειο	0,10m	0,055m	0,14m	Διαστάτι 50	Εν λατομάρνη, λατομάρνη	Ιονομάρνη	/	Εν λατομάρνη, λατομάρνη	Πασηνή, ελαιομάρνη, λατομάρνη	Πασηνή, ελαιομάρνη, λατομάρνη	DSC 1914-1936
MEPTK08	Παστίλη	1	πολυμονιακή εξάνθημα	Παστίλη	PM-AM Διακ.	National Panasonic	RF-88 JB	μέτριο	0,23m	0,08m	0,10m	1974	-	Ιονομάρνη	/	Εν λατομάρνη, λατομάρνη	Πασηνή, ελαιομάρνη, λατομάρνη	Πασηνή, ελαιομάρνη, λατομάρνη	DSC 1938-1939
MEPTK09	Γασηνή	1	πολυμονιακή εξάνθημα	Γασηνή	Μασηνή	PRECISION	SERIES E-200-C	μέτριο	0,31m	0,15m	0,27m	Διαστάτι 50	Εν λατομάρνη, λατομάρνη	Αγίαρνη	/	Εν λατομάρνη, λατομάρνη	Πασηνή, ελαιομάρνη, λατομάρνη	Πασηνή, ελαιομάρνη, λατομάρνη	DSC 1940-1941
MEPTK00	Κασηνή	1	πολυμονιακή εξάνθημα	Κασηνή	T20 X11-C28	/	/	μέτριο	0,25m	0,21m	0,22m	Διαστάτι 50	Εν λατομάρνη, λατομάρνη	Αγίαρνη	/	Εν λατομάρνη, λατομάρνη	Πασηνή, ελαιομάρνη, λατομάρνη	Πασηνή, ελαιομάρνη, λατομάρνη	DSC 1942-1945
MEPTK041	Αγίαρνη	1	πολυμονιακή εξάνθημα	Αγίαρνη	Αγίαρνη	MS-182	AVO	μέτριο	0,39m	0,30m	0,30m	Διαστάτι 60	Διακάρνη 60	Αγίαρνη	/	Εν λατομάρνη, λατομάρνη	Πασηνή, ελαιομάρνη, λατομάρνη	Πασηνή, ελαιομάρνη, λατομάρνη	DSC 1946-1957
MEPTK042	Τασηνή	8	πολυμονιακή εξάνθημα	Τασηνή	Αγίαρνη	/	/	βασίλειο, μέτριο	0,27m	0,09m	0,21m, 14m	Διαστάτι 50	Διακάρνη 70	Γασηνή	/	Εν λατομάρνη, λατομάρνη	Πασηνή, ελαιομάρνη, λατομάρνη	Πασηνή, ελαιομάρνη, λατομάρνη	DSC 1960-1961
MEPTK043	Τασηνή	1	πολυμονιακή εξάνθημα	Τασηνή	BRT 400D	SEC	BRT 400D	μέτριο	0,50m	0,38m	0,30m	Διαστάτι 50	Εν λατομάρνη, λατομάρνη	Αγίαρνη	/	Εν λατομάρνη, λατομάρνη	Πασηνή, ελαιομάρνη, λατομάρνη	Πασηνή, ελαιομάρνη, λατομάρνη	DSC 1966-1971
MEPTK044	Γασηνή	1	πολυμονιακή εξάνθημα	Γασηνή	680A	GR	/	μέτριο, μέτριο	0,48m	0,31m	0,20m	Διαστάτι 50	Εν λατομάρνη, λατομάρνη	Αγίαρνη	/	Εν λατομάρνη, λατομάρνη	Πασηνή, ελαιομάρνη, λατομάρνη	Πασηνή, ελαιομάρνη, λατομάρνη	DSC 1973-1974
MEPTK045	Τασηνή	1	πολυμονιακή εξάνθημα	Τασηνή	Εν λατομάρνη	/	/	μέτριο	0,61m	0,31m	0,27m	Διαστάτι 50	Εν λατομάρνη, λατομάρνη	Αγίαρνη	/	Εν λατομάρνη, λατομάρνη	Πασηνή, ελαιομάρνη, λατομάρνη	Πασηνή, ελαιομάρνη, λατομάρνη	DSC 1976-1978
MEPTK06	Μασηνή	1	πολυμονιακή εξάνθημα	Μασηνή	BTR 2	EMI	BTR 2	μέτριο	0,80m	0,67m	1,10m	Διαστάτι 50	Εν λατομάρνη, λατομάρνη	Αγίαρνη	/	Εν λατομάρνη, λατομάρνη	Πασηνή, ελαιομάρνη, λατομάρνη	Πασηνή, ελαιομάρνη, λατομάρνη	DSC 1979-1981
MEPTK07	Νασηνή	1	πολυμονιακή εξάνθημα	Νασηνή	/	/	/	οδάρνη, μέτριο	0,51m	0,50m	1,35m	/	/	/	/	Εν λατομάρνη, λατομάρνη	Πασηνή, ελαιομάρνη, λατομάρνη	Πασηνή, ελαιομάρνη, λατομάρνη	DSC 1991-1993
MEPTK08	Πασηνή	1	πολυμονιακή εξάνθημα	Πασηνή	Κασηνή	DUMONT	274-A	μέτριο	0,21m	0,41m	1,10m	Διαστάτι 50	Εν λατομάρνη, λατομάρνη	Αγίαρνη	/	Εν λατομάρνη, λατομάρνη	Πασηνή, ελαιομάρνη, λατομάρνη	Πασηνή, ελαιομάρνη, λατομάρνη	DSC 2001-2003
MEPTK09	Πασηνή	1	πολυμονιακή εξάνθημα	Πασηνή	331A	HP	31A	μέτριο	0,51m	0,50m	1,10m	Διαστάτι 80	Διακάρνη 80	Αγίαρνη	/	Εν λατομάρνη, λατομάρνη	Πασηνή, ελαιομάρνη, λατομάρνη	Πασηνή, ελαιομάρνη, λατομάρνη	

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Σαλή, Τ., 2006. Μουσειολογία 2. ΜΕΤΑΙΧΜΙΟ, Αθήνα.

Σαλή, Τ., 2006. Μουσειολογία 1. ΜΕΤΑΙΧΜΙΟ, Αθήνα.

Χαρτζάβαλος, Θ., 1997. Ελληνική Ραδιοφωνία (Ε.Ρα) Ραδιοφωνικός Σταθμός Κέρκυρας 1957-1997 40 χρόνια. Κέρκυρα.

Νάκου Ε., Μουσεία : Εμείς, τα Πράγματα και ο Πολιτισμός, Αθήνα: Νήσος ,σ.11-19

Νούσια Τ., Γκαζή Α., Κεφάλαιο 1 : Ορισμός και αντικείμενο των μουσειακών σπουδών από Αρχαιολογία στον Ελληνικό Χώρο, Τόμος Γ, Μουσειολογία, Μέριμνα για τις Αρχαιότητες, ΕΑΠ, Πάτρα 2003, σελ. 17-38

Νούσια Τ., Γκαζή Α., Κεφάλαιο 3 : Εκθεσιακές πρακτικές από Αρχαιολογία στον Ελληνικό Χώρο, Τόμος Γ, Μουσειολογία, Μέριμνα για τις Αρχαιότητες, ΕΑΠ, Πάτρα 2003, σελ 59-90

Σκαλτσά Ματούλα, Για τη Μουσειολογία και τον Πολιτισμό, εκδ. Εντευκτηρίου, Θεσσαλονίκη, 1999 σελ. 117-128 80

Συγκολλίτου Ε., Η μεγάλη επικοινωνία. Απ' το πανάρχαιο φαινόμενο στο σημερινό πρόβλημα, Αθήνα 1984, εκδόσεις Ίκαρος, σ. 45-49, 58 196-200

Macdonald S., Μουσείο και Μουσειακές σπουδές. Ένας πλήρης οδηγός., Μτφρ Παπαβασιλείου Δ., Αθήνα : Πολιτιστικό Ίδρυμα Ομίλου Πειραιώς, 2012, σ.94

Malraux A., Το φανταστικό μουσείο, μτφρ. Ηλιάδης Ν., Αθήνα, 2007, Πλέθρον σ.211

Pearce S., Αντικείμενα στη ζωή και στον θάνατο, μτφρ. Μπούμπουλη Φ., Πισσία, 2007, τ.1, σ.26-27

Pearce S., Μουσεία, Αντικείμενα και Συλλογές. Επιμέλεια: Γυιόκα, Λ. Βάνιας, Θεσσαλονίκη 2002.

Sanders M., Τεχνολογία Επικοινωνιών, μτφρ. Ηλιάδης Ν., Παλαιοκρασά Σ., β έκδοση, Αθήνα 2010, Ίδρυμα Ευγενίδου, για το μάθημα Τεχνολογίας ,Β΄ Τάξη Ενιαίου Λυκείου,

Μπούνια, Α., Νικονάνου, Ν., Οικονόμου, Μ., 2008. Η τεχνολογία στην υπηρεσία της πολιτιστικής κληρονομιάς. Καλειδοσκόπιο, Αθήνα.

Μπούνια, Α., 2009. Στα παρασκήνια του μουσείου. Πατάκη, Αθήνα.

Οικονόμου, Μ., 2003. Μουσείο: αποθήκη ή ζωντανός οργανισμός; Κριτική, Αθήνα.

Black, G., 2009. Το ελκυστικό μουσείο. Μουσεία και επισκέπτες. ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΟΜΙΛΟΥ ΠΕΙΡΑΙΩΣ, Αθήνα.

Νικονάνου, Ν., 2010. Μουσειοπαιδαγωγική. Πατάκη, Αθήνα.

Αντζουλάτου- Ρετσίδα, Ε., 1995. Μουσειολογικοί διαλογισμοί: προσεγγίσεις, εφαρμογές. Σκουφάς- Μουσικοφιλολογικός σύλλογος Άρτης.

ΙΣΤΟΛΟΓΙΑ

Desvallees A., Mairesse F., Βασικές Έννοιες της Μουσειολογίας, με την αρωγή του Musee Royal de Mariemont και της Διεθνούς Επιτροπής Μουσειολογίας του ICOM (Τελευταία πρόσβαση 21/04/2019). Διατίθεται:
[http://network.icom.museum/fileadmin/user_upload/minisites/icom-greece/Ekdoseis/Museology WEB.pdf](http://network.icom.museum/fileadmin/user_upload/minisites/icom-greece/Ekdoseis/Museology_WEB.pdf)

Corfu Museum, Η Ιστορία της ΕΡΑ Κέρκυρα μέχρι το αναγκαστικό κλείσιμό της, 2013 (Τελευταία πρόσβαση 15/10/2019). Διατίθεται :
<https://corfu-museum.gr/index.php/el/58-historic-notes/268-2013-06-15-07-42-2>

ΕΡΤ, Αρχείο ΕΡΤ (Τελευταία πρόσβαση 18/09/2019). Διατίθεται: <https://archive.ert.gr/>